

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY TA’LIM, FAN VA
INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI**

O‘ZBEKISTON DAVLAT JAHON TILLARI UNIVERSITETI

“TASDIQLAYMAN”

O‘zDJTU rektori

I. Tuxtasinov

20 04

2026 yil

DASTUR

**Oliy ta’limdan keyingi ta’lim institutiga kiruvchilar uchun mo’ljallangan
07.00.01 – O‘zbekiston tarixi**

Toshkent-2026

Tuzuvchilar:

t.f.d., prof. Babajanova Diloram
t.f.d., prof. v.b. Masaliyeva Altinoy
t.f.n., dots. Isakov Bahodir
Nig'matullayevich

Taqrizchilar:

Djurayeva Nilufar Dalibayevna – O'zDJTU
O'zbekiston tarixi kafedrası mudiri, t.f.n., profesor

Yunusova Xurshida Erkinovna – O'zMU Tarix
fakulteti O'zbekiston tarixi kafedrası professori, t.f.d.

O'zbekiston tarixi fanining metodologiyasi

Maqsad va vazifalar

07.00.01 – "O'zbekiston tarixi" ixtisosligi bo'yicha oliy ta'limdan keyingi ta'lim institutiga kiruvchi talabgorlar uchun mutaxassislik imtihonining asosiy maqsadi izlanuvchilarning nazariy bilim va amaliy tayyorgarlik darajasini aniqlashdan iborat. Imtihon dasturi Vatanimiz tarixining eng qadimgi davrlaridan bugungi kungacha bo'lgan barcha bosqichlarini tizimli va to'liq qamrab oladi. Dasturning umumiy qismini O'zbekiston tarixining dolzarb muammolari, asosiy mavzulari hamda ularning tarixshunoslik va manbashunoslik tahliliga yo'naltirilgan. Izlanuvchilar (doktorant va mustaqil izlanuvchilar) o'rganilayotgan masalalarning nafaqat tadqiq etilish tarixini, balki bugungi kundagi munozarali jihatlarini va turli ilmiy yondashuvlarga asoslangan talqinlarini ham chuqur bilishlari talab etiladi.

Hozirgi kunda izlanuvchilarni faqat ma'lum bir adabiyotlar ro'yxati bilan cheklash yetarli emas. Negaki, konseptual ahamiyatga ega ilmiy xulosalar nafaqat maxsus monografiyalarda, balki turli ijtimoiy-siyosiy davriy nashrlarda va xorijiy tadqiqotlarda ham o'z aksini topmoqda. Shu bois, talabgorlarga yangi mahalliy adabiyotlar bilan bir qatorda, chet elda chop etilgan ilmiy ishlar va davriy nashrlarni ham muntazam o'rganib borish tavsiya etiladi.

Imtihon dasturining xronologik jihatdan keng ko'lamlilik tariximizni o'z ichki qonuniyatlariga ega bo'lgan yaxlit va kompleks jarayon sifatida talqin etishga xizmat qiladi. Unda O'zbekiston hududida turli davrlarda mavjud bo'lgan qadimiy madaniyatlar, taraqqiyot bosqichlarining o'ziga xos xususiyatlari va tarixiy rivojlanish qonuniyatlari to'liq o'z ifodasini topgan.

Tarix metodologiyasi

"Tarix metodologiyasi" tushunchasi. Uning mazmuni. Tarix metodologiyasining ilmiy va o'quv fani sifatida shakllanishi va rivojlanishi, O'zbekiston tarixi fanining ijtimoiy fanlar tizimida tutgan o'rnini. Fanning maqsadi, vazifalari va ahamiyati. Fanning uslubiy, ilmiy-nazariy, g'oyaviy va falsafiy asoslari hamda dolzarb masalalari.

Tarix fanining predmeti va o'rganish obyekti. Tarixiy bilim va uning ishonchlilik muammosi. Tarixiylikning rivojlanishi janubiyatni ijtimoiy, ma'naviy evolyutsiyasining aksi. Zamonaviy tarix fanining metodologik asoslari. Ijtimoiy rivojlanishning qonuniyatlari, asosiy bosqichlari va tadrijiy rivojlanish shakllari. Tarixiy bilimlar va tarixiy tajriba. Tarixiy bilimlarning haqqoniylik muammosi. O'zbekiston tarixini davrlashtirish. Jahon tarixini davrlashtirish to'g'risida nazariyalar. Manbashunoslik va tarixshunoslik masalalari.

Tarixiy ongning mohiyati, shakllari va funksiyalari. Tarix fan sifatida.

Jahondagi tarixiy jarayonlar. Tamaddun – sivilizatsiya tushunchasi va uning turlari. Jahon tarixida Markaziy Osiyo. Yurtimiz olimlarining O'zbekistonning tarixiy o'rnini va ahamiyati haqidagi fikrlari.

Tarix fanining tamoyillari: haqiqat tamoyili, tarixiylik, xolislik tamoyili, bir yoqlamalikdan voz kechish tamoyili, tizimlilik, tarixiy manbalarga asoslanish, tarixshunoslik an'analari tamoyili.

Tarixiy tadqiqotlarni yaratishda sivilizatsiyaviy va formatsiyaviy yondashuvlarning o'zini, tarixiy tadqiqotlarda fanlararo yondashuv.

Tarixiy tadqiqot metodlari. Tarix fani tadqiqotlarida umumfan uslublari va maxsus-tarixiy uslublari. Maxsus an'anaviy metodlar sifatida tarixiy-qiyosiy usul, tarixiy-tizimli metod, tarixiy-tipologik uslub, tarixiy davrlashtirish. Shuningdek, tarixiy tadqiqotlarda boshqa ijtimoiy fanlarda qo'llaniladigan umumilmiy va maxsus metodlarning qo'llanilishi. Tarix fani tadqiqotlari va zamonaviy texnologiyalar.

Ilmiy bilishning umumiy metodlari. Empirik bilish (kuzatuv, qiyoslash, o'lchash, tajriba). Tadqiqotning ham empirik, ham nazariy darajasida foydalaniladigan metodlar. Nazariy tadqiqot metodlari.

Tarixiy bilishning asosiy tamoyillari. Tarixiylik tamoyili. Tarixiy-ilmiy dalillarga baho berishda yondashish sohalaridagi tadqiqotlarni o'rganish zaruriyati. Tarixiy jarayonlarni va hodisalarni tadqiq etishda xolislik tamoyili. Tarixiy bilishda yaxlitlik tamoyili. Tarixiy bilim va sahablarning o'zaro bog'liq elementlar tizimi sifatida yondoshish. O'tmishdan tarixiy-ilmiy bilimlar rivojining hozirgi bosqichi uchun ahamiyatli bo'lgan g'oyalar, qarashlar va hodisalarni ajratib olinishi. Sovet davridagi tarixiy bilishning asosiy tamoyili.

O'zbekistonda zamonaviy tarix tadqiqotlari

O'zbekistonda tarixiy tadqiqotlar. Zamonaviy ilmiy qarashlar va yondashuvlar. Mustaqillik yillarida tarix faniga bo'lgan munosabatni davlat siyosatiga ko'tarilishi. Tarixiy xotirasiz kelajak yo'q. Mustaqillik yillarida xalqimizning urf-odatlarini, boy ma'naviy merosi, milliy qadriyatlarini o'rganish ahamiyati. Xalqimizning yuksak ma'naviyati, boy moddiy va ma'naviy madaniyat merosi, bag'rikenglik, bunyodkorlik va ezigulikka intilish yosh avlodni tarbiyalashda o'zini. O'zbekiston tarixi bo'yicha respublikamiz maktablari va oliy o'quv yurtlariga mo'ljallangan darslik va o'quv qo'llanmalarining yaratilishi: qo'lga kiritilgan yutuqlar va muammolar. Darslik va qo'llanmalarni nashr etilishi.

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017-yil 27-yanvardagi "Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi huzurida O'zbekiston eng yangi tarixi bo'yicha Jamoatchilik kengashining tashkil qilish to'g'risida"gi qarori. Eng yangi tarixni chuqur o'rganish va o'qitish jarayonlarining vazifalari. Birinchi Prezident Islom Karimovning asarlardagi tarix fani va uning metodologiyasiga oid ilmiy-nazariy masalalar, tamoyil va yangicha yondashuvlar. Markaziy Osiyoda tarixiy-madaniy merosga munosabat. Zamonaviy muammolar va ayrim yondashuvlar. Prezident Sh.M.Mirziyoyevning 2021-yil 19-yanvardagi ma'naviyat bo'yicha yig'ilishdagi nutqi. Tarix – ma'naviyat asosi.

Eng qadimgi va qadimgi davrda O'rta Osiyo

Insonning paydo bo'lishi xususidagi qarashlar va nazariyalar. Antropogenez jarayoni. Insoniyatning dastlabki ajdodlari va ularning makonlari.

Qadimgi odamlarning turmush turzi va mashg'ulotlari. Ibtidoiy jamiyat tarixining davrlashtirish. Paleolit (qadimgi tosh) davri. Ilk paleolit davri makonlari: Selung'ur, Qoratog', Ko'lbuloq. O'rta paleolit davri makonlari: Teshiktosh, Omonqo'ton, Obirahmat, Qo'tirbuloq. So'nggi paleolit davri yodgorliklari:

Omonqo'ton, Xo'ja Go'r, Shug'nov, Qorakamar. O'rta paleolit davri ibtidoiy xo'jaligidagi o'zgarishlar. Ilk diniy tasavvurlar va dafn tartiblari.

So'nggi paleolit davri. Hozirgi ko'rinishdagi aql-idrokli odamlar (kromanyonlar)ning shakllanishi. Mehnat qurollarining takomillashuvi. Urug'chilik jamoasi – ona urug'i jamoasining shakllanishi va uning taraqqiyoti.

Mezolit (o'rta tosh) davri makonlari: Machay, Qo'shilish, Obishir. Markaziy Farg'ona yodgorliklari. O'q-yoyning ixtiro qilinishi va uning ahamiyati. Odamlarning hayvonlarni qo'lga o'rgatishi, boshqali o'simliklarni o'stirish malakalarini o'zlashtira boshlashi. Ibtidoiy e'tiqodlar. Tasviriy san'at. Zarautsoy, Sarmishsoy, Teraklisoy, Nurota yodgorliklari.

Neolit (yangi tosh) davri. Joytun madaniyati. O'rta Osiyodagi dastlabki dehqonchilik manzillari. Kaltaminor madaniyati va uning bosqichlari. Markaziy Farg'ona neolit davri yodgorliklari. Hisor madaniyati. Tosh qurollarining takomillashuvi.

Chorvachilik va dehqonchilikning shakllanishi. Ishlab chiqarishga asoslangan xunarmandchilikning vujudga kelishi: kulolchilik, to'qimachilik va zargarlikning rivojlanishi.

Eneolit davri. Sarazin, Anov va Geoksur madaniyatlari. Sun'iy sug'orishga asoslangan dehqonchilik madaniyati markazlarining paydo bo'lishi.

Bronza davri yodgorliklari: Oltintepa, Gonur, Sopolitepa, Jarqo'ton, Zamonbobo, Tozabog'yob, Amirobod, Chust. O'zbekiston hududlarida o'troq dehqonchilikning rivojlanishi. Patriarxal ota urug'i munosabatlarining yuzaga kelishi.

Bronza davridagi ijtimoiy-iqtisodiy o'zgarishlar. Mehnatning birinchi yirik taqsimoti. Xo'jaliklarning ixtisoslashuvi. O'troq va chorvador aholi munosabatlari. O'rta Osiyoda ilk shahar madaniyatining paydo bo'lishi: Oltintepa, Gonur, Jarqo'ton va boshqalar. Ziroatchilik va chorvachilik madaniyatlari doirasining kengayib borishi. Ijtimoiy-iqtisodiy munosabatlar, madaniy aloqalar, aholi va etnik jarayonlar. Moddiy va ma'naviy madaniyat.

O'zbekiston hududida davlatchilikning shakllanishi va dastlabki taraqqiyot bosqichlari

"Davlatchilik" va "sivilizatsiya" tushunchasi. Davlat tuzilmalarining shakllanish shart-sharoitlari va omillari. Davlat kelib chiqishi to'g'risidagi nazariyalarning xilma-xilligi. Ilk shaharlar dastlabki davlatlarning asosi.

O'zbekiston hududida dastlabki boshqaruv tizimining shakllanishi. Mehnat taqsimotining chuqurlashuvi, mahsulot ayirboshlash, xususiy mulkning rivojlanishi. O'rta Osiyoda ilk davlatlarning vujudga kelishi. Marg'iyona-Baqtriya sivilizatsiyasi.

O'lkamiz hududlarida dastlabki davlatlarning tashkil topishi. Ilk davlatchilik shakllari xususidagi qarashlar. "Avesto" va zardushtiylilik. "Avesto"ning tarixiy manba sifatida o'rni. "Avesto"da geografik-hududiy nomlar, ijtimoiy-iqtisodiy ma'lumotlar va siyosiy tarix, diniy falsafa.

Qadimgi Xorazm davlati. Xorazm haqidagi yozma va arxeologik ma'lumotlar, hududiy chegaralariga oid masalalar. "Katta Xorazm". Ko'zaliqir, Qal'aliqir va boshqa yodgorliklar. Xorazm davlatida ijtimoiy-iqtisodiy va madaniy hayot.

Qadimgi Baqtriya davlati. Yozma va arxeologik ma'lumotlar. Baqtriyaning hududiy chegaralari. Baqtra, Qiziltepa va boshqa shaharlar. Ijtimoiy-iqtisodiy va madaniy hayot. Tashqi iqtisodiy va madaniy aloqalar.

Sug'd (Sug'diyona) va uning hududi. Sug'd arxeologik va yozma manbalarda. Ko'ktepa, Afrosiyoh, Uzunqir, Yerqo'rg'on va ularning ijtimoiy-iqtisodiy hamda madaniy hayoti.

Ahamoniylarning O'rta Osiyoni bosib olishi. Mahalliy aholining bosqinchilarga qarshi ozodlik uchun kurashi. To'maris, Shiroq qahramonligi. Frada qo'zg'oloni.

Ahamoniylarning O'rta Osiyoni ma'muriy-boshqaruv tartiblari. Satrapliklar. Soliq undirish tartibi. Iqtisodiy hayot. Pul muomalasi.

Yunon-makedon qo'shinlarining Aleksandr Makedonskiy boshchiligidagi O'rta Osiyoga yurishi. Spitamen boshchiligidagi ozodlik harakatlari. Yunonlar davrida Baqtriya va Sug'diyona. Aholining ijtimoiy-iqtisodiy ahvoli. Madaniy hayot.

Sug'diyona va Baqtriya yunon-makedon sulolasi – salavkiylar hukmronligi ostida. Yangi shaharlar qurilishi. Savdo-sotiq va hunarmandchilikning taraqqiyoti.

Salavkiylar davlatining inqirozi. Yunon-Baqtriya davlatining tashkil topishi. Diodot va Yevtidemlar davrida davlatning kengayishi va kuchayishi. Ellin madaniyatining o'ziga xos xususiyatlari va uning O'rta Osiyoga yoyilishi. Sharq va G'arb madaniyatlarining o'zaro ta'siri. Antik davr shaharsozligi. Savdo-sotiq. Madaniy aloqalar.

Farg'ona vodiysida davlat tuzilmasining shakllanishi. Xitoy manbalarida Farg'ona vodiysi haqidagi ilk ma'lumotlar. Davan davlati. Uning ijtimoiy-iqtisodiy hayoti. Davan va Xitoy munosabatlari.

Qang' davlatining tashkil topishi. Choch, Sug'd, Buxoro, Xorazmning birlashtirilishi. Davlat boshqaruvi tizimi. Xoqon, yabg'u (jabg'u), hokim. Oliy kengash. Iqtisodiy hayoti. Tashqi aloqalari.

Afrig'iylar sulolasi davrida Xorazm. Xorazmshohlar. Kat shahrining poytaxtga aylantirilishi.

Yuyechji qabilalarining O'rta Osiyoga kirib kelishi. Kushonlar (guyshtuan) sulolasining siyosiy hokimiyatni egallashi. Kushonlar tomonidan mintaqadagi siyosiy uyushmalarning birlashtirilishi. Yunon-Baqtriya davlatining ag'darilishi. Kudjula Kadfiz, Kanishka davrida saltanat hududlarining kengayishi, davlat qudratining kuchayishi. Kushonlar sulolasi davrida ijtimoiy-iqtisodiy hayot. Qishloq xo'jaligi. Sug'orma dehqonchilikning rivojlanishi. Shaharlar qurilishi. hunarmandlik va savdo-sotiq. Tanga pullarning zarb etilishi. Kushon sivilizatsiyasi va uning o'ziga xos xususiyatlari. Kushon davlati tarixi bo'yicha yangi tadqiqotlar. Kushonlar saltanatining o'zbek davlatchiligi tarixida tungan o'rni.

Madaniy-ma'naviy hayot. Diniy e'tiqodlar. Zardushtiylilik, buddaviylikning tarqalishi. Ibadatxonalar. Haykaltaroshlik. Tasviriy san'at.

Qadimiy yozuv madaniyati. Oromiy yozuvi. Baqtriya, Xorazm, Sug'd yozuvlarining oromiy yozuvi tarkibidan ajralib chiqishi. Yunon-Baxtar yozuvi. Buyuk ipak yo'lining shakllanishi va rivojlanish bosqichlari. "Kumush yo'l", "Lojuvard yo'li", "Shoh yo'li", "G'arbiy meridional yo'l". XIX asrning ikkinchi yarmida "Buyuk ipak yo'li" atamasining fanga kiritilishi. Buyuk ipak yo'li tarixiy

rivojlanish bosqichlari. Amir Temur davrida Buyuk ipak yo'li. Ipak yo'lining O'rta Osiyoning ijtimoiy, iqtisodiy, madaniy va siyosiy hayotidagi o'rni, Sharq va G'arbni bog'lovchi omil. Buyuk geografik kashfiyotlar davrida ipak yo'li mavqeining pasayishi va uning taqdiri. XIX asr jahon savdo-iqtisodiy munosabatlarida Buyuk ipak yo'lini Sharq va G'arb o'rtasidagi muloqotga yo'lga aylantirish jarayonida O'zbekistonning tutgan o'rni.

O'zbek xalqining etnogenezi va etnik shakllanishi

O'zbek xalqi etnogenezi va uning tarixshunosligi. "Urug'", "qabila", "elat", "xalq" va "millat" tushunchalari. O'zbek xalqining etnik shakllanishi va uning asosiy bosqichlari. Turon turkiy qavmlar qadimidan yashagan hudud.

O'troq hayot kechirgan eng qadimiy aholining Xorazm, Baxtriya, Sug'd, Parkana, Toxariston, Chochda yashaganligi. Hozirgi o'zbek xalqining asosini shu hududlarda bir necha ming yillar davomida yashab kelgan massagetlar, saklar, xorazmiylar, baxtarlar, sug'diylar, toxarlar, chochliklar, dovonliklar tashkil etganligi. Turli asrlarda boshqa mintaqalar qabila va elatlari bilan tubjoy aholi o'rtasida kechgan etno-madaniy jarayonlar.

Mil.av. I ming yillikning o'rtalarida Markaziy Osiyo hududlaridagi etnik va ijtimoiy holat. Aholi o'rtasidagi etnik va madaniy munosabatlar. Milodiy I ming yillik o'rtasida bu jarayonning yanada jonlanishi. Turk-sug'd simbiozi.

Arab xalifaligi istilosi va uning o'zbek xalqi etnogeneziga ta'siri. IX-XII asrlarda qarluqlar, o'g'uzlar, qipchoqlar, chigillar va boshqa turkiy qavmlarning o'zbek xalqi etnik shakllanishidagi o'rni. Eski o'zbek tiliga asos bo'lmish qarluq-chigil lahjasining rivoj topishi va yozma adabiy til darajasiga ko'tarilishi.

Mo'g'ullar istilosi, uning o'zbek xalqi etnogeneziga ta'siri.

XV asr oxiri - XVI asrlarda O'rta Osiyoga Dastli Qipchoq qabilalarining kirib kelishi va mahalliy aholi bilan aralashib, o'troqlashuvi.

"O'zbek" atamasi.

V-XII asrlarda O'rta Osiyo davlatchiligi va ijtimoiy-siyosiy, iqtisodiy hayot

Xioniylar va kidariylar. O'rta Osiyo hududlariga ko'chmanchi qabilalarning yurishlari. Eron soseniylari bilan o'zaro munosabatlar.

Eftaliylar. O'rta Osiyoda eftaliylar davlatining shakllanishi, uning hududiy chegarasi. Eftaliylar va Eron soseniylari. Sharqiy Eron va Shimoliy Hindistonning eftaliylar davlatiga qo'shib olinishi.

Eftaliylar davrida ijtimoiy-iqtisodiy hayot. Savdo. Hunarmandchilik. Chorvachilik. Yerga egalik munosabatlari va tabaqlanish, dehqonlar, kashovarlar va kadivarlar. Ularning turmush tarzi va jamiyatda tutgan o'rni.

Mazdak harakatining paydo bo'lishi va uning asosiy g'oyalari. Eftaliylar davrida madaniyat, diniy e'tiqodlar.

Turk xoqonligining vujudga kelishi. Bum'in xoqon. Istami Yabg'u xoqon. Xoqonlik aholisining etnik tarkibi va tili. Turk xoqonligi tomonidan O'rta Osiyo va Uraloldi hududlarining zabt etilishi.

Türk xoqonligi davrida mamlakat boshqaruvi. Xoqon – davlat boshlig'i. Zodagonlar kengashi – qurultoy. Mustaqil mahalliy hokimliklar. Ijtimoiy tabaqalanishning kuchayishi. Abroy qo'zg'oloni. Türk xoqonligining ikki qismga bo'linishi. O'rta Osiyo G'arbiy türk xoqonligi tarkibida xo'jalik va ijtimoiy hayot. To'n-yabg'u hukmronligi davri. Din. Madaniy hayot. O'zaro munosabatlar.

Arab xalifaligi. Xalifalar tomonidan amalga oshirilgan istilochilik yurishlari. Movarounnahrning Qutayba ibn Muslim boshchiligidagi arab qo'shini tomonidan istilo qilinishi. Arab xalifaligining O'rta Osiyoda yuritgan siyosati. Boshqaruv tizimi. Soliq siyosati: xiroj, ushr, jizya, zakot. Mahalliy madaniyatning ta'qib etilib, arab madaniyatining targ'ib etilishi. Shaharlarga arab qo'shinining joylashtirilishi, arab tilining rasmiy tilga aylantirilishi.

Arab xalifaligidagi ichki sulolaviy kurashning o'lkamiz ijtimoiy-siyosiy hayotiga ta'siri. Abu Muslim boshchiligidagi harakat. Mustamlaka zulmining yanada kuchayishi. G'urak va Devashtich. Xalq g'alayonlari. Muqanna qo'zg'oloni va uning ahamiyati. Arab xalifaligining zaiflashuvi.

Islom dinining yoyilishi. Masjidlarning qurilishi. Qur'oni karim – muqaddas kitob. Shariat qonunlari va axloq-odob. Hadislar va ularning ijtimoiy-siyosiy mohiyati. Islom dini ta'limotini rivojlantirishda o'rta osiyolik olimlarning hissasi. Imom al-Buxoriy, Imom al-Termiziy, Imom al-Moturidiy. Mustaqillik yillarida diniy qadriyatlarning tiklanishi.

Allohamalarimiz ziyoratgohlarining obod qilinishi va ushbu xayrli ishlarda O'zbekiston Respublikasi Birinchi Prezidenti Islom Karimov ulkan xizmatining e'tirofi. Ma'naviy kamolotga erishuv yo'lida muhaddislar merosining ahamiyati.

IX-XII asrga oid tarixiy manbalar va ularda davr voqeligini aks etishi.

IX asr boshlarida Movarounnahrning siyosiy ahvoli. Movarounnahr va Xurosonda mahalliy zodagonlar mavqeining o'sishi. Tohiriylar davlati. Tohir ibn al-Husayn. Abulabbos Abdulloh. Ijtimoiy-iqtisodiy hayot. Tohiriylar bilan safforiylar o'rtasidagi kurash. Tohiriylar davrida ijtimoiy-iqtisodiy va madaniy hayot.

Movarounnahr viloyatlariga Somonxudot avlodlaridan noiblar tayinlanishi. Somoniylar sulolasining hokimiyat tepasiga kelishi. Nasr ibn Ahmad. Ismoil Somoniy islohotlari. Davlatni boshqarish tartibi. Somoniylar davrida kuchgan siyosiy voqealar. Nasr II. Ayirmachi harakatlarga qarshi kurash. Turkiy gvardiya ta'sirining o'sishi. Ruhoniylar mavqei. Buxoroning islom dunyosida nufuzli markazga aylanishi. Soliq siyosati. Yer-suv munosabatlari. Mulkchilik shakllari. Iqto va iqtodorlar. Korunda-barzikorlar, ularning majburiyatlari. Shaharlarning rivojlanishi. Hunarmandchilik. Savdo-sotiq ishlari. Savdo uyushmalarining tashkil topishi. Karvon savdosi. Karvonsaroylar. O'zbek davlatchiligi tarixida Somoniylar sulolasining tutgan o'rni.

Sharqiy Turkiston va Yettisuvda Qoraxoniylar davlatining tashkil topishi. Sotuq Bug'roxo. Qoraxoniylarning Movarounnahrni qo'lga kiritishi va Somoniylar davlatining burham topishi. Qoraxoniylar hukmronligining o'rnatilishi va davlat boshqaruv usullari. Ijtimoiy-iqtisodiy hayot. Agrar munosabatlar. Mulkchilik shakllari, soliq siyosati.

Nasr ibn Ali. Qoraxoniylar davlatining ikkiga bo'linishi. Ibrohim Tamg'achxon. Qoraxoniylar mavqeining zaiflashuvi.

Xorazmda hokimiyatning afriq'iyalardan ma'muniylar sulolasiga o'tishi.

G'aznaviylar davlati. Sabuktegin va Mahmud G'aznaviy davrida davlatning kuchayishi. Ichki va tashqi siyosat. Masala mohiyatiga yangicha qarash.

G'aznaviylar bilan saljuqiylar o'rtasidagi to'qnashuv. Dandanakon jangi. G'aznaviylar davlatining inqirozi. Saljuqiylar davlati. Nizomulmulk va uning "Siyosatnoma" asari. Sulton Sanjar davrida saljuqiylar davlatining yuksalishi. Ijtimoiy-iqtisodiy ahvol. Saljuqiylar davlatining kuchsizlanishi. Qoraxitoylarning Movarounnahrda hujumlari.

Xorazmshoh Anushteginiylar sulolasining hokimiyat tepasiga kelishi. Sulton Otsizning mustaqillik uchun sa'y harakatlari. Sulton Takash faoliyati va Xorazmshohlar davlatining yuksalishi. Muhammad Xorazmshoh. Xorazmshoh-Anushteginiylar davlatining o'rta asr Sharqida tutgan o'rni. Davlat boshqaruvi. Soliqlar. Yerga egalik shakllari. Madaniyat. Ilm-fan. Me'morchilik. O'zbek davlatchiligi tarixida Xorazmshoh-Anushteginiylar davlatining tutgan o'rni.

IX-XII asrlarda O'rta Osiyoda ilm-fan va madaniyatning ravnaq topishi

IX-XII asrlarda O'rta Osiyoda madaniy yuksalishni ta'minlagan omillar va shart-sharoitlar. Markazlashgan davlatlar hukmdorlarining fan va madaniyat ravnaqiga e'tibori. Shaharlarning madaniy markazlar sifatida taraqqiy etishi. Bayt ul-hikma. Xorazmdagi "Ma'mun akademiyasi". Xorazm Ma'mun akademiyasi 1000 yilligining yurtimizda keng nishonlanishi. O'zbekiston Respublikasi Birinchi Prezidenti Islom Karimov Xorazm Ma'mun akademiyasi to'g'risida.

Tabiiy fanlar. Muso al-Xorazmiy. Uning tabiiy fanlar bo'yicha barkamol ijodi. "Al-jabr val muqobala", "Hisob al-Hind" va boshqa asarlari. Olimning falakiyot fani rivojiga qo'shgan hissasi. Al-Farg'oniy. Uning XII asrdayoq Yevropada mashhur bo'lishi hamda tabiiy fanlar (matematika, astronomiya, geografiya) rivojiga qo'shgan buyuk hissasi. Abu Rayhon Beruniy. Uning tabiat falsafasi va tabiiy fanlar bilan qiziqishi. "Geodeziya", "Qadimgi xalqlardan qolgan yodgorliklar", "Hindiston" asarlari. Abu Ali ibn Sino. Olimning tibbiyot sohasidagi yutuqlari. "Tib qonunlari". Tabiiy fanlar sohasida faoliyat yuritgan boshqa olimlar.

Ijtimoiy fanlar. Al-Farobiy – buyuk qomusiy olim. Olimning tarixiy-falsafiy asarlari. "Fozil odamlar shahri", "Falsafaning mohiyati haqida kitob" va boshq. Abu Bakr Narshaxiy. Olimning "Tarixi Buxoro" asari. Rudakiy fors-tojik adabiyotining asoschilaridan biri.

IX-XII asrlarda islom dini va so'fiylik. Islom dinini targ'ib etuvchi markazlar. Imom Buxoriy. "Al-Jome' as-sahih". Hadislar tasnifi. Imom Termiziy. "Jome' at-Termiziy". Moturidiy, Mahmud Zamaxshariy. So'fiylik g'oyasi. Yusuf Hamadoni. Alloma ta'limotida vatanparvarlik g'oyalari.

Ahmad Yassaviy. So'fiylikning Yassaviya tariqati va uning asoslari. "Devoni hikmat". Abdulholiq G'ijduvoni. Najmiddin Kubro.

So'fiylikdagi Kubroviya oqimi. Kubroviya qonun-qoidolari. Naqshbendiya tariqati. IX-XII asrlarda me'morchilik va san'at. Qurilish tartibi. Shaharlar me'morchiligi. Mahobatli qurilishlar. Ismoil Somoniy maqbarasi. Masjidlar. Mag'oki Attoron. Cherustun. Childuxtaron. Minoralar. Minorai Kalon, Jarqo'rg'on,

Vobkent. Saroylar. Movarounnahr me'moriy maktabining o'ziga xos xususiyatlari. Naqqoshlik va tasviriy san'at. Musiqa san'ati.

Yurtimiz buyuk allomalari – yuksak ma'naviy jazorat sohiblari. Mustaqillik yillarida o'lkamizda ulug' allomalar merosining o'rganilishi, Ushbu zotlar tavallud ayyomlarining jahon miqyosida nishonlanishi, O'zbekiston Respublikasi Birinchi Prezidenti Islom Karimovning "Yuksak ma'naviyat – yengilmas kuch" asarida buyuk allomalar faoliyatining aks etishi, 2014-yil may oyida Samarqandda buyuk allomalar faoliyati va ijodiga bag'ishlangan xalqaro anjumanda O'zbekiston Respublikasi Birinchi Prezidenti Islom Karimov nutqi va uning ahamiyati.

Mo'g'ullar istilosi va zulmiga qarshi kurash. Jaloliddin Manguberdi – Vatan qahramoni

Chingizxon (Temuchin)ning mo'g'ullarni birlashtirib, kuchli davlat tuzishi. "Yasoq" qonunlari. Chingizxon va Sulton Muhammad Xorazmshoh o'rtasidagi elchilik munosabatlari. Dastlabki elchiliklar, O'tror voqeasi. Mo'g'ullarning O'rta Osiyoga istilochilik yurishlari. Chingizxonning harbiy rejasi. Mo'g'ullar hujumi arafasida Xorazmshohlar davlatidagi ijtimoiy-siyosiy vaziyat. Urganch (Gurganj) kengashi, O'tror mudofi'asi. Xo'jand qamali. Temur Malik jasorati. Buxoro va Samarqandning bosib olinishi. Termizning zabt etilishi, Gurganj (Urganch) qamali. Najmiddin Kubro jasorati. Xorazmshoh qo'shinlarining mag'lubiyati, uning sabablari. Jaloliddin Manguberdi – Vatan himoyachisi. Uning Xurosondagi faoliyati. Parvon dastidagi jang. Sind jangi. Jaloliddin Manguberdining Xuroson va Kavkazdagi faoliyati. Mo'g'ul istilosi va zulmiga qarshi kurashning davom ettirilishi. Jaloliddin Manguberdi – buyuk sarkarda va davlat arbobi.

Mo'g'ul istibdodining og'ir oqibatlar. Chig'atoy ulusining tashkil topishi. Boshqaruv tartibi. Mahmud Yalavoch. Soliqlar. Zulmning kuchayishi. Mahmud Torobiy qo'zg'oloni, uning tarixiy ahamiyati. Ma'sudbek – Movarounnahr hokimi.

Chingiziylar o'rtasidagi ichki kurash va uning Chig'atoy ulusiga ta'siri. Kebekxonning ma'muriy va pul islohotlari. Tarmashirin, Chig'atoy xonlarining islomni qabul qilishi. Qozonxon davrida hokimiyat uchun ichki kurashning kuchayishi. Chig'atoy ulusining parokandalikka uchrashi.

Madaniy hayot. Pahlavon Mahmud. Jaloliddin Rumi. Buhoniddin Rabg'uziy. Bahouddin Naqshband.

Amir Temur va Temuriylar davrida ijtimoiy-iqtisodiy, siyosiy va madaniy hayot

XIV asr o'rtalarida Movarounnahrda ijtimoiy-siyosiy vaziyat.

Amir Temur Movarounnahr siyosiy kurash maydonida. Amir Temurning Amir Husayn bilan ittifoqi. Ularning mo'g'ul hukmdori Ilyosxo'jaga qarshi kurashi. Loy jangi. Ilyosxo'janing Samarqandga yurishi.

Sarbadorlar harakati. Mo'g'ullarning chekinishi. Husayn va Temurning Samarqandni egallashi. Ular o'rtasida o'zaro tizoning kuchayishi va uning sabablari.

Sohibqiron Amir Temur hokimiyatining o'rnatilishi. Samarqand – Amir Temur davlatining poytaxti. Amir Temurning mamlakatni birlashtirish va markazlashgan

kuchli davlat tuzishdagi tarixiy xizmati. Amir Temurning harbiy yurishlari. Eron va Kavkazorti o'lkalarining zabt etilishi. Temurning Oltin O'rdaga yurishi. To'xtamishning tor-mor etilishi. Temurning Hindistonga yurishi. Amir Temurning Kichik Osiyoga yurishi. Usmoniylar sultoni Yildirim Boyazidning tor-mor qilinishi. Amir Temur imperiyasining chegaralari. Amir Temur – buyuk davlat arbobi, mashhur sarkarda. Uning harbiy va siyosiy faoliyati tahlili. "Kuch – adolatda" shiorining mazmun-mohiyati. Amir Temurning O'rta Osiyo va jahon tarixida tutgan o'rni. Sohibqiron Amir Temur millatimiz g'ururi va faxri, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Sh.M.Mirziyoyev Amir Temurning O'zbekiston tarixida tutgan o'rol to'g'risida.

Amir Temur ma'naviyati. Amir Temurning ma'naviy rahnamolari. Shamsiddin Kulol, Sayid Baraka, Zayniddin Tayobodiyning Temur faoliyatidagi o'rni. Davlat siyosatida islom dinining roli. Saltanatni boshqarish tizimi. Qo'shinning tuzilishi va harbiy intizom. Soliq siyosati. "Temur tuzuklari" davlat boshqaruv ishida muhim manba sifatida. Mamlakatni boshqarishning suyg'ol usuli.

Xo'jalik hayoti. Soliq siyosati va majburiyatlari. Savdo-sotiq ishlari. Madaniy hayot. Fan va madaniyatga homiylik. Shaharlarning obod qilinishi. Samarqanddagi me'morchilik ishlari, bog' va saylgohlarning yaratilishi. Qurilish va me'morchilik.

Amir Temur vafotidan keyin temuriy shahzodalar o'rtasida to'ju taxt uchun ichki kurashlar. Markazlashgan davlatning parchalanishi. Shohruh Mirzo hukmronligi davrida temuriylar saltanati. Davlat nufuzini ko'tarishga harakat. Ichki va tashqi siyosat. Tarixiy manbalarda Shohruh Mirzo hukmronligi tavsifi.

Movarounnahrdagi Mirzo Ulug'bek hukmronligi. Ichki va tashqi siyosat. Mirzo Ulug'bek davrida madaniyat, ilm-fan va adabiyot ravnaqi. Ulug'bek akademiyasi. Qozizoda Rumi, G'iyosiddin Jamshid, Ali Qushchi. Minlatyura san'ati. Kamoliddin Behzod. Tarixnavislik. Sharafiddin Ali Yazdiy, Nizomiddin Shomiy, Ibn Arabshoh, Mirxond, Xondamir, Abdurazzoq Samarqandiy. Mustaqillik yillarida Mirzo Ulug'bek merosining o'rganilishi. O'zbek xalqi ma'naviy merosida Ulug'bekning tutgan o'rni.

Ulug'bekka qarshi bo'lgan muxolif kuchlar. Temuriylar o'rtasidagi ichki kurashlarning avj olishi. Mirzo Ulug'bekning o'ldirilishi. Movarounnahrdagi Abusaid va uning o'g'illari, Xurosonda Husayn Boyqaro hukmronligi. Ichki va tashqi siyosat. Madaniy hayotga sulton homiylik. XV asrning ikkinchi yarmida fan, adabiyot va madaniyat. Alisher Navoiyning siyosiy va adabiy faoliyati. Ma'naviy barkamol shaxs tarbiyasida Navoiy ijodining ahamiyati. Adabiy muhit. Lutfiy, Sakkokiy, Jomiy. O'zbek tilining takomillashuvi. Mustaqillik yillarida Amir Temur va Temuriylar davri tarixining o'rganilishi.

O'rta Osiyo hududining xonliklarga bo'linib ketishi, uning sabablari va oqibatlari

Tarixiy yozma nimbalar. Muhammad Shayboniyxonning Movarounnahrga yurishi. Boburning Shayboniyxon bilan to'qnashuvi. Movarounnahr va Xurosonning shayboniylar tomonidan bosib olinishi hamda Movarounnahrga shayboniylar sulolasi hukmronligining o'rnatilishi.

Shayboniylar sulolasining boshqaruv tizimi. Mamlakatning sultonlar va beklarga bo'lib berilishi. Amaldorlar va beklar mavqeining kuchayishi, markaziy davlat hokimiyatining zaiflashuvi. Shayboniylar davrida madaniy hayot.

Buxoro xonligining tashkil topishi. Ubaydullaxon I va Abdullaxon II larning davlat markazlashuvidagi o'рни. Uning mamlakatni markazlashtirish, obodonlashtirish, madrasa, masjid, yangi imoratlar, sug'orish inshootlarini qurish yo'lidagi faoliyati. Xalqaro aloqalar.

Buxoro xonligida ashtarxoniylar (joniylar) sulolasi hukmronligining o'rnatilishi. Buxoro xonligining ijtimoiy-siyosiy va iqtisodiy ahvoli. Imomqulixon, Subxonqulixon va Ubaydullaxon II lar faoliyati. Soliq siyosati. Hunarmandchilik. Ichki va tashqi savdo. Pul muomalasi. Tashqi aloqalarning asosiy yo'nalishlari. Mamlakatda ichki kurash, turqoqlikning kuchayishi va uning asosiy sabablari.

Madaniy hayot rivojlanishining o'ziga xos xususiyatlari. Buxoro xonligida hokimiyatning mang'it amirlari qo'lga o'tishi. Mang'itlar davrida Buxoro amirligining ijtimoiy va davlat tuzumi. Amir Shohmurod, amir Haydar va amir Nasrulloxonlar faoliyati. Qishloq xo'jaligining ahvoli. Tijorat ishlari. Hunarmandchilik, Ma'muriyatchilik, zo'ravonlik va o'zboshimchilikning kuchayishi. Buxoro va Xiva o'rtasidagi urushlar, ularning og'ir oqibatlari. Iqtisodiyotning tushkunligi. Xalq g'alayonlari. Buxoro va Rossiya munosabatlari.

Buxoro amirligida madaniy hayot. Buxoro – islom va ma'rifat markazi. Maktab va madrasalar. Qozilar, masjid imomlari, mudarrisning tayyorlanishi. Adabiy hayot va Buxoroda tarixnavislikning rivoji. Mushfiqiy, Nasafiy, Turdi, Xafiz, Tanish Buxoriy va boshqalar. Me'morchilik va shaharsozlik.

Xiva xonligining tashkil topishi. Shayboniylarning Xorazmdagi hukmronligi. Elbarixon, Abulg'ozixon, Amshaxon. Qo'ng'iro't sulolasining hokimiyat tepasiga kelishi. Muhammad Rahimxon I davrida xonlik chegaralarining kengaytirilishi. Ijtimoiy-iqtisodiy, madaniy ahvol. Savdo-sotiq ishlari. Me'morchilik. Qoraqalpoqlarning ijtimoiy-iqtisodiy hayoti. Qoraqalpoq xalqi madaniyati.

Xivaning Rossiya bilan aloqalari. A.Bekovich-Cherkasskiy va Nikiforov diplomatik missiyalari.

XVIII asrda Farg'ona vodiysidagi siyosiy vaziyat. O'zbeklarning ming urug'idan bo'lgan Shohruhbiy tomonidan Qo'qon xonligiga asos solinishi. Buxoro xonligi hududi hisobidan xonlik chegarasining ortib borishi. Xonlikning hududi va aholisi, ijtimoiy-siyosiy, iqtisodiy hayoti. Muhammad Alixon davrida xonlik chegaralarining kengaytirilishi. Buxoro amiri Nasrullo bilan Qo'qon xonligi o'rtasidagi urushlar va ularning oqibati. Qo'qon xonligidagi ichki kurash. Xalq noroziligining kuchayishi.

Qo'qon xonligida madaniy hayot. Qo'qon adabiy muhiti. Mashrab, Uvaysiy, Nodirabegim, Maxmur, Gulxaniy. San'at. Me'morchilik. Xonliklardagi siyosiy-huquqiy bilim va diniy dunyoqarashning jamiyat ma'naviy, moddiy hayotiga ta'siri. XVII-XIX asr I yarmida O'rta Osiyo xonliklari tashqi siyosiy aloqalari, G'arbiy Yevropa bilan o'zaro munosabatlar.

**O'zbek xonliklarining Rossiya imperiyasi tomonidan bosib olinishi.
Mustamlakachilik zulmiga qarshi milliy ozodlik harakati. Jadidchilik
harakati**

XIX asr o'rtalarida o'zbek xonliklarining ijtimoiy-siyosiy ahvoli va o'zaro munosabatlari. O'rta Osiyo masalasida Angliya va Rossiya o'rtasida "Katta o'yin"ning avj olishi.

Rossiya imperiyasi qo'shinlarining Qo'qon xonligi hududiga hujumi. Oqmachit, So'zak, Avliyoota, Turkiston, Chimkent shaharlarining zabt etilishi. Toshkent mudofaasi, uning bosib olinishi. Turkiston viloyatining tashkil etilishi. Jizzax, O'rtaqap uchun janglar. Turkiston general-gubernatorligining tashkil qilinishi.

Kaufmannning Buxoro amirligiga yurishi. Zirabuloq yonidagi jang, amir qo'shinlarining mag'lubiyati. Samarqand va Kattaqo'rg'onning Buxoro amirligidan tortib olinishi. Buxoro amirligining Rossiya imperiyasi vassaliga aylantirilishi. Abdulmalik to'ra (Katta to'ra) boshchiligidagi ozodlik harakati va uning ahamiyati. 1870-yilgi harbiy harakatlar.

Rossiya imperiyasining Xiva xonligiga bosqinchilik yurishi. Xazorasp, Xo'jayli, Qo'ng'irotning zabt etilishi. Gandimiyon shartnomasi. Xiva xonligining Rossiya imperiyasi vassaliga aylantirilishi. Amudaryo bo'limining tashkil qilinishi.

Qo'qon xonligidagi siyosiy tanglik. Xudoyorxon siyosati. Xalq qo'zg'olonlari. Po'latxon boshchiligidagi qo'zg'olon. Rossiya imperiyasi tomonidan Qo'qon xonligining bosib olinishi va xonlikning tugatilishi. Farg'ona viloyatining tashkil etilishi.

Rossiya imperiyasining o'lkamizdagi mustamlakachilik siyosati. Mustamlakachilik boshqaruv tizimining shakllanishi. 1886-yilgi "Turkiston o'lkasini boshqarish haqidagi Nizom" va mustamlakachilikning kuchayishi. Harbiy boshqaruv tartibi. O'lkaning viloyatlar, uyezdlar, volostlar, uchastkalarga bo'lib boshqarilishi. Toshkent shahar Dumasi.

Rossiya imperiyasining o'lkamizda iqtisodiy hukmronlikni o'rnatish tadbirlari. Rossiya sanoat va moliya kapitalining hukmronligi. Savdo-sotiq ishlari. Temir yo'l, zavod va fabrikalar qurilishi. Agrar siyosat. O'lkaga Rossiya aholisini ko'chirib keltirish siyosatining amalga oshirilishi.

Mustamlakachilikni kuchaytirishga qaratilgan madaniy va ma'rifiy siyosat. Rus-tuzem maktablari.

Rossiya imperiyasining mustamlakachilik zulmiga qarshi milliy-ozodlik harakatining boshlanishi, uning bosqichlari. Farg'ona vodiysidagi xalq harakatlari. Toshkent qo'zg'oloni. Andijon qo'zg'oloni va boshqalar.

Jadidlar harakatining yuzaga kelishi. Uning atoqli vakillari: Ismoil Gaspirali, Mahmudxo'ja Behbudiy, Munavvar qori Abdurashidxonov, Abdulla Avloniy, Abdurauf Fitrat faoliyati. Ularning ijtimoiy-siyosiy qarashlari. Jadid maorifi, adabiyoti, matbuoti, teatri. Madaniy-ma'rifiy va xayriya jamiyatlari. Din va dinga munosabat masalalari.

Birinchi jahon urushining o'lka hayotiga salbiy ta'siri. Rossiya imperiyasining mahalliy aholini front orqasidagi ishlarga safarbar etish siyosati. Mehnatkash aholi noroziligining kuchayishi. 1916-yilgi xalq qo'zg'oloni va uning tavsifi. Mustamlaka

Turkiston (XIX asr oxirlari – XX asr boshlari) tarixiga oid tadqiqotlarda masala mohiyatiga kiritilgan yangiliklar.

Turkistonda sovet hokimiyatining o'rnatilishi va unga qarshi qurolli harakat

Rossiyadagi 1917-yil fevral burjua-demokratik inqilobi, podsho hokimiyatining ag'darilishi, uning o'lkamizga ta'siri. Ishchi va askar deputatlari soveti. Musulmon mehnatkashlari sho'rosi. Rossiya Muvaqqat hukumati Turkiston qo'mitasining tuzilishi. Jadidlar harakatining faollashuvi. "Sho'roi islomiya", "Sho'roi ulamo" tashkilotlarining tuzilishi va ularning faoliyati. Turkiston o'lkasi musulmonlar byurosi faoliyati. Umumt Turkiston musulmonlarining qurultoylari. Jadid matbuot organlari.

Toshkent hamda o'lkaning boshqa shaharlarida sovetlar hokimiyatining o'rnatilishi. Sovetlarning III O'lkasi qurultoyi, unda tuzilgan hukumat tarkibi va qabul qilingan qarorlarda ulug' davlatchilik, mahalliy aholini kamsitish ruhining ifodalanishi.

O'lkasi musulmonlarining Qo'qonda chaqirilgan favqulodda IV qurultoyi. Turkiston muxtoriyatining tashkil etilishi. Bolsheviklar hokimiyatining mahalliy xalq irodasiga qarshi chiqishi va katta qo'shin bilan Qo'qonga hujum qilishi. Qo'qon fojiasi. Turkiston muxtor hukumatining ag'darilishi.

Turkiston ASSRning tuzilishi. Turkkomissiya. "Harbiy kommunizm" siyosati.

Farg'ona vodiysida sovet hokimiyatiga qarshi qurolli harakatning boshlanishi, uning mohiyati, harakatlantiruvchi kuchlari, bosqichlari. Madaminbek, Ergash va boshqa qo'rboshilar harakati.

Xiva xonligidagi ijtimoiy-iqtisodiy va siyosiy vaziyat. Xiva xonligining zaiflashuvi. Junaidxon. "Yosh xivaliklar" tashkiloti faoliyati. Sovetlar hokimiyati qizil armiyasining Junaidxonga qarshi yurishi. Xiva xonligining ag'darilishi. Xorazm Xalq Sovet Respublikasining tuzilishi.

Buxoro amirligida ijtimoiy-siyosiy ahvol. «Yosh buxoroliklar» tashkiloti. Sovetlar hokimiyatining Buxoro amirli ichki ishlariga aralashuvi. Frunze qo'mondonligidagi qizil armiyaning Buxoroga hujumi va amir Said Olimxon hokimiyatining mag'lubiyati. Buxoro shahrining vayron qilinishi. Xalqning jabrlanishi. Buxoro Xalq Sovet Respublikasining tashkil etilishi. Sovetlar istibdodiga qarshi xalq qurolli harakatning davom etishi.

Sovet hokimiyatining O'zbekistonda amalga oshirgan ijtimoiy-siyosiy, iqtisodiy siyosatining mustamlakachilik mohiyati

20-yillarda ijtimoiy-siyosiy va iqtisodiy vaziyat. NEP siyosatining O'zbekistonda amalga oshirilishi. Yer-suv islohoti. "Qo'shchi" uyushmasi. Yer va suv solig'i. Kooperatsiyalar va shirkatlarning tuzilishi. N.To'raqulov, S.Otaboyev, I.Xidiraliyevlar faoliyati.

O'rta Osiyoda milliy-davlat chegaralanishining o'tkazilishi. Milliy chegaralanishning salbiy oqibatlari. O'zbekiston SSRning tashkil topishi va uning SSSR tarkibiga kiritilishi. Aholining ijtimoiy tarkibi. Xalqning ma'naviy qarashlari va intilishlaridan yiroq bo'lgan ma'muriy-buyruqbozlik tizimining qaror topishi.

Qoraqalpog'istonning ijtimoiy-siyosiy va iqtisodiy ahvoli. Qoraqalpog'iston muxtor jumhuriyatining tashkil topishi.

O'zbekistonda sanoatlashtirish siyosati va amaliyoti.

Agrar siyosat. 1925-1929-yillarda o'tkazilgan yer-suv islohoti. Qishloq xo'jaligini kolxozlashtirish siyosati va uning og'ir oqibatlari. "Quloqlashtirish" siyosati va uning mudhish natijalari. Suv inshootlarining qurilishi va bunda o'zbek xalqining mehnat jasorati. Katta Farg'ona kanalining qurilishi.

O'zbekistonda 20-30-yillardagi madaniy hayot. Xalq maorifi. "Hujum" harakati. "Savodsizlikni tugatish" uchun kurash. Adabiyot va san'at. Ilm-fan.

SSSRda ma'muriy-buyruqbozlikka asoslangan totalitar tuzumning qaror topishi. Yakka hokimiyatchilikning kuchayishi. Respublika huquqlarining cheklanishi. Xalq bosib o'tgan yo'l - muvaffaqiyat va zafar, yo'qotish va qurbonlar, bu tarixiy xotira ekanligi. "18 lar guruhi", "inog'omovchilik", "qesimovchilik" guruhlari haqida uydirma va haqiqat. Siyosiy qatag'onlar va uning bosqichlari. Qatag'on siyosati oqibatida xalqimiz boshiga tushgan og'ir kulfatlar. A.Ikromov, F.Xo'jayev va boshqa davlat, partiya arboblarning qatag'onga uchrashi. O'zbek ziyolilarining quvg'in etilishi. Fitrat, Cho'lpon, Abdulla Qodiriy, Usmon Nosir va boshqa ko'plab ziyolilarning ayanchli taqdiri. Diniy tashkilotlar va ruhoniylarning ta'qib etilishi. Inson huquqlarining poymol etilishi va uning fojiali oqibatlari. Mustaqillik yillarida qatag'on qurbonlari xotirasining abadiylashtirilishi. Tarix fanida amalga oshirilgan tadqiqotlar.

Ikkinchi jahon urushi yillarida o'zbek xalqining fashizm ustidan qozonilgan g'alabaga qo'shgan hissasi

Ikkinchi jahon urushining boshlanish sabablari. O'zbekistonning urush girdobiga tortilishi.

O'zbekiston moddiy va ma'naviy kuchlarining fashizmga qarshi kurashga safarbar etilishi. Umumiy harbiy safarbarlik.

Respublikada xo'jalik va ijtimoiy hayotning harbiy izga solinishi.

Mehnat safarbarligi. Frontga umumxalq yordami.

SSSRning g'arbiy viloyatlaridan sanoat korxonalari, o'quv va ilm maskanlari, madaniyat muassasalarining ko'chirib keltirilishi, joylashtirilishi va ishga tushirilishi. Front va frontga yaqin hududlardan aholining ko'chirilib keltirilishi, ularni qabul qilish, joylashtirish ishlari. O'zbek oilalarining yetim bolalarni farzandlikka olish harakati. Yarador va bemor jangchilarni qabul qilish, sog'lomlashtirish tadbirlari. Og'ir va tinovli yillarda o'zbek xalqining yuksak ma'naviyat va bag'rikenglik fazilatlarini namoyon etishi.

Urush yillarida O'zbekiston sanoatining ahvoli. Farhod GESi qurilishi. Bekobod metallurgiya zavodining qurib, ishga tushirilishi.

Transport va aloqa tarmoqlarining faoliyati.

Urush yillarida ilm-fan va madaniyat. Adabiyot, tasviriy san'at. Teatr va musiqa san'ati.

O'zbekiston jangchilarining frontda ko'rsatgan jasoratlari.

Urush yillarida qrim-tatarlari, mesxeti turklari, chechenlar, qorachoylar va boshqa xalqlarning o'z vatanidan badarg'a qilinishi, ularning sharqqa, jumladan, O'zbekistonga ko'chirilishi. O'zbek xalqining ularga ko'rsatgan mehr-muruvvati.

Fashistlar Germaniyasi va Yaponiyaning taslim bo'lishi.

Fashizmni tor-mor etishda O'zbekistonning munosib o'rni. Urushning yakunlari va sabablari.

O'zbekistonda "Xotira va qadrlash kuni"ning nishonlanishi, uning mohiyati va ahamiyati.

Sovetlar davrida ma'muriy-buyruqbozlik tuzumining kuchayishi va inqirozi davrida O'zbekiston (1946-1989-yillar)

Urushdan keyingi yillarda O'zbekistonning iqtisodiy hayoti. Sanoat va transport. Angren, Olmaliq, Guliston, Yangiyo'l, Navoiy, Qorasoy, Taxiatosh va boshqa yangi sanoat shaharlarining vujudga kelishi.

Respublikamizning agrar xo'jaligi. Qo'riq va bo'z yerlarning o'zlashtirilishi.

O'zbekistondagi demografik jarayonlar xususiyatining o'tiborga olinmaganligi oqibatlari. "Soxta urbanizatsiyalashtirish".

O'zbekistonda 50-70-yillarda o'tkazilgan iqtisodiy islohotlar va ularning samarasizligi. Rivojlanishda ekstensiv usulning hukmronligi. Iqtisodiyotning bir tomonlama, xom ashyo yetishtirish tomon yo'naltirilishi. Paxta yakkahokimligining oqibatlari, ekologik holatning buzilishi. Agrar siyosatdagi nomutanosiblik. Orol fojiasi.

50-80-yillarda respublikaning madaniy hayoti. Ilm-fan. Adabiyot va san'at. Teatr jarayonining rivojlanishi. Ta'lim sohasidagi o'zgarishlar. Oliy va o'rta ma'lumotli mutaxassislarni tayyorlash.

Ma'naviy hayotda mafkuraviy cheklashlar, ma'muriy-buyruqbozlikning kuchayishi. O'zbek xalqini o'z milliy qadriyatlari, ma'naviy merosidan begonalashtirish, o'zbek tilini qo'llash doirasining torayishi va uning kamsitilish hollari. Ijtimoiy fanlarning ahvoli. Adabiyot va san'at asarlarida, radio va televideniye, kino va teatr faoliyatida real hayotdan chekinish hollari. Tashqi iqtisodiy va madaniy aloqalarning rivojlanishi.

Sharof Rashidov – davlat va jamoat arbobi.

80-yillarning o'rtalarida SSSRning ijtimoiy-siyosiy, iqtisodiy, ma'naviy hayotida inqirozli vaziyatning yanada keskinlashuvi. "Qayta qurish" konsepsiyasi va uning cheklanganligi. Qayta qurish yillarida O'zbekistondagi ijtimoiy-siyosiy hayot. Mustabid tuzumning iqtisodiyotni isloh qilish yo'lidagi urinishi, uning barbod bo'lishi sabablari.

Mustabid sovet tuzumining siyosiy, iqtisodiy, ijtimoiy tanazzulga yuz tutish omillari. Sohiq sovet davlati milliy siyosatining inqirozi va millatlararo munosabatlardagi ziddiyatlar. Farg'ona fojiasi.

XX asrning so'nggi choragida O'zbekistonda ekologik vaziyatning yomonlashuvi va Orol fojiasi.

O'zbekistonda siyosiy partiyalar, jamoat va boshqa nodavlat tashkilotlarining vujudga kelish jarayonlari.

O'zbekiston mustaqillikka erishish ostonasida (1989-1991-yillar)

XX asr 80-yillari oxiriga kelib O'zbekistonning ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy ahvoli. Islom Karimovning O'zbekiston Kompartiyasi Markaziy qo'mitasiga birinchi kotib etib saylanishi. Respublika ijtimoiy-siyosiy hayotida o'zgarishlarning boshlanishi. Paxta yakka xokimligiga barham berish, kolxozchilarga paxta terimi uchun to'lanadigan qo'shimcha haqlar va paxta narxining qayta ko'rib chiqilishi. Kam ta'minlangan oilalarga ko'mak berish, shaxsiy yordamchi xo'jaliklar yer maydonlarining kengaytirilishi, yakka tartibdagi uy-joy qurilishini rivojlantirish yo'lidagi dastlabki harakatlar.

O'zbekiston siyosiy hayotida ham jiddiy o'zgarishlar. Kadrlar siyosatida milliy manfaatlar ustuvorligining o'sib borishi. Millatlarga munosabatlarni izga solish yo'lidagi harakatlar, milliy madaniy markazlar faoliyatining yo'lga qo'yilishi. "Paxta ishi"ning qayta ko'rilishi va tarixiy adolatning tiklanishi. O'zbekiston SSR "Davlat tili haqida"gi Qonunning qabul qilinishi.

1990-yil fevralda O'zbekiston Oliy Kengashiga o'tkazilgan saylovlar. O'zbekistonda Prezidentlik lavozimining ta'sis etilishi. Islom Karimovning O'zbekiston SSR Prezidenti etib saylanishi. Mustaqillik Deklaratsiyasining qabul qilinishi va uning ahamiyati. 1989-1991-yillarda O'zbekistondagi ijtimoiy-iqtisodiy ahvol va yangi rahbariyatning respublika manfaatlari yo'lida amalga oshirgan sa'y-harakatlari.

1991-yil avgust voqealari, markaziy davlatchilik tanglei va SSSRning tarazzulga yuz tutishi.

O'zbekiston mustaqilligining qo'lga kiritilishi. Mustaqil davlat asoslarining yaratilishi va mustahkamlanishi

Mustaqillik – o'zbek xalqining azaliy orzu-intilishi natijasi ekanligi. Sotsialistik lagerning yemirilishi, totalitar tuzumning inqirozi natijasida yangi mustaqil davlatlarning paydo bo'lishi. O'zbekiston davlat suverenitetining e'lon qilinishi. O'zbekiston Respublikasi davlat mustaqilligining umumxalq tomonidan ma'qullanishi. Islom Karimov tomonidan mustaqil O'zbekistonning birinchi Prezidenti sifatida amalga oshirilgan dastlabki islohotlar. Mustaqillik yo'lidagi harakatlarni yanada mustahkamlash maqsadida o'tkazilgan referendum. Milliy armiyani shakllantirish, Mudofaa qudratini mustahkamlash yo'lidagi harakatlar.

Respublikaning ijtimoiy-iqtisodiy, siyosiy hayotidan kelib chiqib, inqilobiy sakrash, fojiali oqibatlarsiz, kuchli ijtimoiy larzalarsiz taraqqiyot yo'lini tanlashi, O'zbekistonning o'ziga xos istiqbol va taraqqiyot yo'li.

O'zbekiston mustaqilligi huquqiy asosining yaratilishi. O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyaning qabul qilinishi. Konstitutsiyaning tub mohiyati, g'oyasi va uning asosiy qomus tarzda yaratilish tarixi. Konstitutsiyada inson huquqlarining ustun qo'yilishi, unda "fuqaro-jamiyat-davlat" o'rtasidagi munosabatning oqilona belgilab qo'yilganligi.

Davlat ramzlarining qabul qilinishi. Huquqiy davlat tizimining yaratilishi.

O'zbekistonda siyosiy islohotlarning boshlanishi va milliy demokratik davlat boshqaruvi hamda fuqarolik jamiyatining shakllanishi

O'zbekistonda davlat ijroiya hokimiyatini takomillashtirishda O'zbekiston Respublikasining Konstitutsiyasining ahamiyati. O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasiga kiritilgan o'zgartirishlar. Konstitutsiya xavfsizlik va barqarorlikning kafolati.

O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining konstitutsiyaviy-huquqiy maqomi, uning tashkil etilishi, faoliyatining asosiy yo'nalishlari.

Mahalliy davlat hokimiyati, undagi islohotlar.

Fuqarolik jamiyatini shakllantirish va rivojlantirishda mahalliy o'zini o'zi boshqarish organlarining o'rni va faoliyati. Mahalliy o'zini o'zi boshqarish organlarining ma'naviy-g'oyaviy targ'ibot maskani sifatidagi o'rni. Mahalladagi aholini ijtimoiy qilish masalalari, unda yuzaga kelgan muammolar. Yangilangan sharoitda mahallaning kichik biznes va xususiy tadbirkorlikning rivojlantirishdagi o'rni oshishi.

Demokratiyani yanada chuqurlashtirish. Ko'p partiyaviylik. Siyosiy partiyalarning tashkil etilishi. O'zbekiston Respublikasi Oliy Majlisining tashkil etilishi. Ikki palatali parlament. Ijro hokimiyatining mustahkamlanishi va liberallashtirilishi.

Sud hokimiyati islohotlari. "Sudlar to'g'risida"gi Qonun. Yurisdiksiya sudlari tizimining uch bo'g'ida – O'zbekiston Respublikasi Oliy sudi, Qoraqalpog'iston Respublikasi Oliy sudi, viloyatlar sudlari va Toshkent shahar sudi, tumanlararo, tuman (shahar sudlari), harbiy sudlar (O'zbekiston Respublikasi Harbiy sudi, okrug va hududiy harbiy sudlar) tashkil etilishi.

Ommaviy axborot vositalari faoliyatining isloh qilinishi.

Davlat qurilishi va fuqarolik jamiyatini shakllantirish jarayonining erkinlashuvi. "Mamlakatimizda demokratik islohotlarni yanada chuqurlashtirish va fuqarolik jamiyatini rivojlantirish konsepsiyasi", qonun ijodkorligini tizimlilikining belgilanishi.

Fuqarolik jamiyati rivojlanishining yangi bosqichi. "2017-2021-yillarda O'zbekiston Respublikasini rivojlantirishning beshta ustuvor yo'nalishi bo'yicha Harakatlar strategiyasi"da fuqarolik jamiyati institutlarini rivojlantirish, ularning ijtimoiy va siyosiy faolligini oshirish – davlat va jamiyat qurilishini takomillashtirishning asosiy yo'nalishi sifatida belgilab olinishi. "2021-2025-yillarda fuqarolik jamiyatini rivojlantirish konsepsiyasining qabul qilinishi. Fuqarolik jamiyatini shakllantirishda nodavlat notijorat tashkilotlarining rolining oshirilishi. "Kuchli davlatdan – kuchli fuqarolik jamiyati sari" konseptual jarayonlarning yanada faollashuvi.

O'zbekistonda mustaqillik yillarida amalga oshirilgan ijtimoiy-iqtisodiy o'zgarishlarning mohiyati va bosqichlari

O'zbekistonning iqtisodda ma'muriy-boshqaruv tizimidan voz kechishi va bozor iqtisodiyotiga o'tishning birlamchi sharoitlari, uning xususiyatlari.

"O'zbek modeli" va unda belgilangan vazifalar. O'zbekistonning bozor iqtisodiyotiga bosqichma-bosqich o'tish yo'li. Xususiy lashtirishning amalga oshirilishi va uning bosqichlari. Kichik biznes va tadbirkorlikni rivojlantirishga qaratilgan sharoitlar.

Milliy valyutaning joriy qilinishi. Pul-kredit siyosati. Xususiylashtirish jarayonining chuqurlashuvi. Qimmatbaho qog'ozlar bozorining yaratilishi. Makroiqtisodiy barqarorlikning ta'minlanishi. O'zbekistonning zamonaviy avtomobil ishlab chiqaruvchi mamlakatlar qatoriga qo'shilishi. Soliq tizimini takomillashtirish.

Kichik va xususiy tadbirkorlikni rivojlantirish. Oilaviy tadbirkorlikning qo'llab-quvvatlanishi. Xorijiy investitsiyalarning kichik biznes va tadbirkorlikka jalb qilinishi. Respublika eksport salohiyatining kengayishi. Iqtisodiy islohotlar ikkinchi bosqichining asosiy natijalari: muvaffaqiyatlar va muammolar. Yangi O'zbekistonda oilaviy tadbirkorlikda xususiy xizmat ko'rsatish va qurilish sohalariga yaratilgan sharoitlar, ularning aholini band qilishdagi o'rini ortib borishi. Bandlikni ta'minlashga qaratilgan hududiy dasturlar. "Yagona darcha" tizimining faollashuvi.

Agrar sohadagi iqtisodiy islohotlarning amalga oshirilishi. Fermer va dehqon xo'jaliklarining rivojlanishi. Energetika va don mustaqilligining qo'lga kiritilishi. O'zbekiston Respublikasi Qishloq va suv xo'jaligi vazirligi negizida O'zbekiston Respublikasi Qishloq xo'jaligi vazirligi hamda O'zbekiston Respublikasi Suv xo'jaligi vazirligi tashkil etilishi. Qishloq xo'jaligini rivojlantirishning 2020-2030-yillarga mo'ljallangan strategiyasining qabul qilinishi. Unda belgilangan ustuvor yo'nalishlar.

Aholining kam ta'minlangan qatlamini ijtimoiy qo'llab-quvvatlash, xotiqizlar tadbirkorligini rivojlantirish borasida ko'rilgan chora-tadbirlar. Kuchli ijtimoiy siyosatning xususiyatlari va ustuvor yo'nalishlari, bosqichlari. Davlatning sog'liqni saqlash, ta'lim, madaniyat va san'at, ilm-fan sohalarini barqaror rivojlanishini ta'minlashdagi roli. O'zbek sportchilarining xalqaro musobaqalaridagi g'alabalari. Mahalliy o'z-o'zini boshqarish va mahalla institutlarining ijtimoiy dasturlarni amalga oshirishdagi roli va o'rni. Ijtimoiy himoya – barqarorlik asosi, kuchli ijtimoiy siyosat-aholining ijtimoiy faoligi omili. Aholining, ayniqsa, qishloq aholisi turmush farovonligining yaxshilanishi, mehnat bozorini rivojlantirishdagi faol siyosatning amalga oshirilishi, ishchi o'rinlarining yaratilishi.

Ekologik muammolarni yechishda davlat va nodavlat tashkilotlarning faoliyati.

O'zbekistonning eng yangi tarix davrida ma'naviy va madaniy rivojlanish

Ma'naviyat – insonning ulg'ayish va kuch-qudrat manbai. Ma'naviyatni anglash. Ma'naviy meros tushunchasi. Mustaqillik – ma'naviy tiklanish va yuksalish. Milliy g'oya va ma'naviy hayot. Ma'naviyat va jamiyatning yangilanishi. Ma'naviyatga tahdid – o'zligimiz va kelajagimizga tahdid. Globallashuv va ma'naviy tahdid jarayonlari.

O'zbekistonda demokratik jamiyat barpo etishda milliy va umumbashariy qadriyatlarning uyg'unlashuvi. Mustaqillik yillarida buyuk ajdodlar va tarixiy shaxslarga bo'lgan e'tibor. O'zbekistonda ajdodlar merosi va milliy qadriyatlarni tiklash borasidagi davlat siyosati. Tarixiy shaharlar (Buxoro, Samarqand, Marg'ilon, Qashqad, Toshkent, Xiva, Shahrisabz) yubileylarining jahon miqyosida nishonlanishi.

Yangi O'zbekiston – ma'naviyat va ma'rifat kamoloti sari. Respublika Ma'naviyat va ma'rifat markazi qayta tashkil etilishi. Respublikada milliy an'analarni asrab-avaylash va boyitish maqsadida maqom, baxshichilik va askiya san'ati markazlarining tashkil etilishi. Yangi muzey, teatr, bolalar musiqa va san'at maktablarining ochilishi. 2020-2025-yillarga mo'ljallangan kitobxonlik madaniyatini rivojlantirish va qo'llab-quvvatlash milliy dasturining qabul qilinishi.

Toshkentda Xalqaro turkiy madaniyat tashkiloti – TURKSOYning 30 yillik yubileyining o'tkazilishi. Xorijiy va qo'shni davlatlarda o'tkazilgan "O'zbekiston madaniyati kunlari". Mamlakatda o'tkazilayotgan "Maqom", "Baxshichilik", "Hunarmandchilik", "Lazgi" kabi xalqaro festivallar. Toshkentda o'tkazilgan xalqaro kinofestival. YUNESKOning insoniyat nomoddiy madaniy merosi ro'yxatiga kiritilgan milliy meros, Buxoro shahrining "Ijodkor shaharlar tarmog'i"ga kiritilishi.

Ta'lim tizimini isloh qilish zaruriyati. "Ta'lim to'g'risida"gi qonunning qabul qilinishi (1992-yil 2-iyul). O'zbekiston Respublikasining "Ta'lim to'g'risida"gi Qonuni va "Kadrlar tayyorlash milliy dasturi" (1997-yil 29-avgust). Ta'limni isloh qilish tamoyillari. Oliy ta'limdagi islohotlar. Ilmiy-pedagog kadrlarni tayyorlashning yangi mexanizmlari. Kadrlar tayyorlash milliy modeli. O'zbekistonda ilm-fan sohasidagi innovatsiyalar. 2016-yildan boshlab ta'lim va fan sohasida amalga oshirilgan islohotlar. O'zbekiston Respublikasining "Ta'lim to'g'risida"gi qonunining (2020-yil 23-sentabr) qabul qilish zarurati. Qonunda bayon etilgan ta'lim turlari va qoidalari.

Mustaqillik yillarida jismoniy tarbiya va sport sohasida amalga oshirilgan ishlar. O'zbekiston sportchilarining muvaffaqiyatlari. Sport sohasi rivoji va erishilgan yutuqlar.

Mustaqillik yillarida Qoraqalpog'iston Respublikasi

Mustaqillik yillarida Qoraqalpog'iston Respublikasi ijtimoiy-iqtisodiy va siyosiy hayotida amalga oshirilgan islohotlar. Qoraqalpog'istonda qishloq xo'jaligi sohasidagi o'zgarishlar. Ma'naviy-madaniy sohadagi yangilanishlar. Qoraqalpog'iston Respublikasi oliy ta'lim tizimi va undagi islohotlar. Qoraqalpog'iston Respublikasida ekologik ahvol. Orol muammasi. Ekologik holatni yaxshilash borasidagi davlat siyosati.

O'zbekiston va jahon hamjamiyati

O'zbekistonning geosiyosiy va geoiqtisodiy o'rnini. O'zbekistonning mintaqada tinchlik va barqarorlikni ta'minlash borasida tinchliksevar tashqi siyosati va tashqi siyosat tamoyillarining ishlab chiqilishi. "O'zbekiston Respublikasi Milliy xavfsizlik konsepsiyasi to'g'risida"gi Qonunning qabul qilinishi va unda belgilangan vazifalar.

O'zbekistonning xalqaro hamjamiyatga kirib borishining jahon hamjamiyati tomonidan tan olinishi. O'zbekiston Respublikasining BMTga a'zo bo'lishi. O'zbekistonda BMTning turli dastur, fond va agentliklari, YUNESKO (ta'lim, fan va madaniyat tashkiloti), YUNISEF (Xalqaro bolalar jamg'armasi), YUNEP (Aholishunoslik fondi), Gender tenglik, Ayollarning huquq va imkoniyatlarini

kengaytirish masalalari bo'yicha tuzilmalari kabilar hamda O'zbekistonning BMT huzuridagi doimiy vakolatxonalari faoliyati. Markaziy Osiyoni yadro qurolidan boli hududga aylantirish borasidagi O'zbekiston pozitsiyasi.

O'zbekistonning jahon maydonida ochiq muloqot va barqaror hamkorlik maydoniga aylanishi. O'zbekistonning Parlamentlararo Ittifoqqa a'zoli 2017-yilda qayta tiklanishi, 2025-yil aprelda 190 ga yaqin mamlakat parlamentini birlashtirgan Parlamentlararo Ittifoqning 150-yubiley Assambleyasi O'zbekiston tashabbusi bilan "Ijtimoiy taraqqiyot va adolat uchun parlament harakati" mavzusi doirasida o'tkazilishi, 2025-yil 3-4-aprel kunlari Samarqandda bo'lib o'tgan "Markaziy Osiyo – Yevropa Ittifoqi" sammiti, unda Markaziy Osiyo va Yevropa Ittifoqi o'rtasidagi ko'p qirrali munosabatlar va amaliy hamkorlikni mustahkamlash masalalari muhokama qilinishi, 4-5 aprel kunlari Xalqaro iqlim forumiga O'zbekistonning mezbonlik qilishi, Anjumanda BMTning ekologiya yo'nalishidagi tashkilotlari, konvensiyalar rahbarlari, bir qancha davlatlar, xalqaro tashkilotlar va agentliklarning ekologiya sohasiga mas'ul bo'lgan 30 dan ortiq vazirlari, yetakchilari hamda boshqa ko'plab xorijlik mutaxassislar ishtiroki.

2025-yil 30-oktabrda Samarqandda YUNESKO Bosh konferensiyasi 43-sessiyaning ochilishi. Fan, ta'lim va madaniyat sohalarida O'zbekiston – YUNESKO aloqalarini rivojlantirishdagi katta xizmatlari va o'zbek xalqining boy madaniy merosini keng ommalashtirishga qo'shgan shaxsiy hisssasi uchun Odi Azulening "Do'slik" ordeni bilan taqdirlanishi.

O'zbekistonning xalqaro tashkilotlar va xorijiy mamlakatlar bilan iqtisodiy-siyosiy aloqalari. Yelga a'zo davlatlar bilan savdo-iqtisodiy, investitsiya, ilm-fan va maorif sohasidagi hamkorlikning yo'lga qo'yilishi. YeXHT bilan hamkorlik aloqalarini o'rnatilishi.

O'zbekistonning ShHT bilan aloqalari. ShXTning terrorizm va ekstremizm, giyohvand moddalar va qurol-yarog' savdosi, uyushgan jinoyatchilik va ommaviy qirg'in qurollarining tarqalishiga qarshi hamkorlikni tashkil etishdagi o'rni. Toshkent shahrida Shanxay hamkorlik tashkiloti Mintaqaviy aksiterror tozilmasi (ShHT MATT) tashkil etilishi. ShHT asosiy faoliyat yo'nalishlarida iqtisodiy hamkorlikni rivojlantirish va mintaqaviy xavfsizlikni mustahkamlashning aks etishi. O'zbekistonning ShHT sammitlaridagi muhim va dolzarb tashabbuslari. 2024-yildagi Shanxay hamkorlik tashkiloti Davlat rahbarlari kengashi.

O'zbekistonning MDH davlatlari bilan hamkorligi.

O'zbekistonning Markaziy Osiyo davlatlari bilan hamkorlikning o'rnatilishi va integratsiyalashuv jarayonlari. Markaziy Osiyoda xavfsizlik masalalari, terrorizm, giyohvandlik va odam savdosiga qarshi kurashda O'zbekiston Respublikasining faolligi. O'zbekiston tashqi siyosatida Rossiya, AQSH, Xitoy mamlakatlarining o'rni. O'zbekistonning tashqi siyosiy faoliyati konsepsiyasining ishlab chiqilishi, unda belgilangan vazifalar.

O'zbekiston Respublikasining tashqi siyosati va xavfsizlikni ta'minlash borasidagi faoliyati

O'zbekiston Respublikasining faol tashqi siyosatining yangi bosqichi. Pragmatik tashqi siyosat. O'zbekistonning BMT Bosh Assambleyasi sessiyalarida

ilgari surgan tashabbuslari. Markaziy Osiyo davlat rahbarlarining Maslahat uchrashuvi, Afg'oniston bo'yicha Toshkentda xalqaro konferensiya tashkil etilishi. BMT Bosh Assambleyasining "Markaziy Osiyo mintaqasida tinchlik, barqarorlik va izchil taraqqiyotni ta'minlash bo'yicha mintaqaviy va xalqaro hamkorlikni mustahkamlash" rezolyutsiyasi, "Ma'rifat va diniy bog'rikenglik" rezolyutsiyasining qabul qilinishi, BMT shafeligida Orolbo'yi mintaqasida inson xavfsizligini ta'minlash bo'yicha ko'p tomonlama Trust fondi faoliyati yo'lga qo'yilishi.

O'zbekistonning tevaragida xavfsizlik, barqarorlik va ahil qo'shnichilik muhitini shakllantirish. O'zbekiston Respublikasi va Markaziy Osiyo davlatlari bilan yangi Strategik sheriklik to'g'risidagi shartnomalarining imzolanishi. Qo'shni mamlakatlar bilan davlat chegarasini delimitatsiya va demarkatsiya qilish borasidagi muzokaralar. Chegaraoldi viloyatlari o'rtasidagi hamkorlikni yanada chuqurlashtirish va rivojlantirish masalalari.

O'zbekistonning Afg'onistondagi tinchlik jarayonini qo'llab-quvvatlashi. Afg'oniston iqtisodiyotini tiklash, xalqaro savdo-iqtisodiy munosabatlarga jalb qilishga yordam berish maqsadida infratuzilmaviy loyihalarni amalga oshirishdagi ishtiroki. Transafg'on transport yo'lagi, "Surxon – Pul-i Xumri" elektr uzatish tarmog'i, "Termiz xalqaro savdo markazi", Afg'oniston talabalari uchun ta'lim markazi faoliyatining yo'lga qo'yish ishlari.

O'zbekistonning MDH, Shamxay hamkorlik tashkiloti, Turkiy davlatlar tashkiloti, Islom hamkorlik tashkiloti, Iqtisodiy hamkorlik tashkiloti kabi mintaqaviy tashkilotlari bilan aloqalar kengayib borishi. Xalqaro munosabatlarda arxitekturasi, siyosiy va iqtisodiy o'zaro bog'liqlikning global jarayonlari, mintaqaviy va xalqaro xavfsizlik tizimini shakllantirishda Markaziy Osiyoning ahamiyati va rolining oshib borishi. O'zbekistonning Rossiya, Xitoy, AQSH, Turkiya, Yevropa, Yaqin Sharq, Janubi-Sharqiy Osiyo va boshqa mintaqalardagi hamkor mamlakatlarining mustahkamlanishi. O'zbekiston ochiq tashqi siyosati natijasida yetakchi davlatlar bilan "Markaziy Osiyo – Rossiya Federatsiyasi", "Markaziy Osiyo – Xitoy Xalq Respublikasi", "S5+1" (AQSH), "Markaziy Osiyo – Yaponiya", "Markaziy Osiyo – Koreya Respublikasi", "Markaziy Osiyo – Yevropa Ittifoqi" hamkorligi doirasida turli formatlarining rivojlanishi.

2025-yil oktabr oyida Bryusselda O'zbekiston va Yevropa Ittifoqi o'rtasida Kengaytirilgan sheriklik va hamkorlik to'g'risidagi bitim imzolanishi. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2025-yil 18-20-dekabr kunlari Yaponiyaga tashrifi, ta'lim, tibbiyot, raqamli texnologiyalar, infratuzilma va sanoat sohalarini bo'yicha hamkorlikning yuqori bosqichga chiqishi. 22-dekabrda Sankt-Peterburgdagi Mustaqil Davlatlar Hamdo'stligi rahbarlari bilan bo'lib o'tgan uchrashuvda MDH doirasida amalga oshirilgan hamkorlik natijalari, hamda energetika va raqamlashtirish sohalarida hamkorlikni chuqurlashtirish, fan, ta'lim, madaniyat va san'at sohalarida qo'shma dasturlarni kengaytirish zarurati.

Yangi O'zbekiston: milliy tiklanishdan – milliy yuksalish sari

2017-2021-yillarda O'zbekiston Respublikasini rivojlantirishning beshta ustuvor yo'nalishi bo'yicha Harakatlar strategiyasi, uning hayotga joriy etilishi va

uning ahamiyati. Harakatlar strategiyasida islohotlar samaradorligini oshirish, davlat va jamiyatni jadal rivojlantirish, mamlakatni modernizatsiya qilish, hayotni barcha sohalarini erkinlashtirishdan iborat ekanligi. O'zbekiston Prezidentining Virtual va Xalq qabulxonalarining tashkil etilishi. Parlament nazorati, hukumat soti institutining joriy qilinishi.

Qonun ijodkorligi davlat va jamiyat qurilishini takomillashtirishning muhim yo'nalishi ekanligi. Makroiqtisodiy barqarorlikni ta'minlash, biznesga qulay muhit yaratish borasidagi davlat siyosati. Uning muammo va yechimlari. San'atning yetakchi tarmoqlari.

O'zbekistonda iqtisodiy sohani rivojlantirishning ustuvor yo'nalishlari. Ilm-fan va ta'lim-tarbiya – demokratik jamiyat rivojlanishining eng zaruriy asosi. Ta'lim oluvchilarning intellektual qobiliyatlarining jadal rivojlanishini, shuningdek chuqur, tabaqalashtirilgan, kasb-hunarga va shaxsga yo'naltirilgan ta'lim olishini ta'minlashga yo'naltirilgan ta'lim, oliy ta'lim tizimidagi islohotlar. Yoshlar, oila, mahalla, din va xotin-qizlar masalalariga oid davlat dasturlarining asosiy yo'nalishlari.

Jamiyatda millatlar va fuqarolar o'rtasidagi do'stlik va ahillik, mehr-oqibat muhitini mustahkamlash, yaqin va uzoq qo'shnilar bilan o'zaro hurmat va hamjihatlikni yanada kuchaytirish borasida davlat siyosati.

"Harakatlar strategiyasidan – Taraqqiyot strategiyasi sari" tamoyili asosida 2022-2026-yillarga mo'ljallangan Yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasi ishlab chiqilishi. Investitsiya bo'yicha – xalqaro forum. Yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasining mazmun mohiyati va ustuvor yo'nalishlari. "Taraqqiyot strategiyasi" doirasida amalga oshirilayotgan keng qamrovli islohotlar.

O'zbekiston Respublikasi Yangi tahrirdagi Konstitutsiyasining umumxalq tomonidan qabul qilinishi (2023-yil 30-aprel). Konstitutsiya XXI asr zamonaviy O'zbekistonining asosiy qonuni.

Yangi O'zbekiston taraqqiyot strategiyasini amalga oshirish jarayonida o'ttirilgan tajriba va jamoatchilik muhokamasi natijalari asosida "O'zbekiston-2030" strategiyasi ishlab chiqilishi. Strategiyani ishlab chiqishda yangi tahrirdagi Konstitutsiya muhim huquqiy asos vazifasini bajarganligi. "O'zbekiston-2030" strategiyasi ustuvor yo'nalishlari. "O'zbekiston-2030" strategiyasini "Mahallani rivojlantirish va jamiyatni yuksaltirish yili"da amalga oshirilishiga oid vazifalarning belgilanishi.

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Sh.Mirziyoyevning "Hozirgi zamon va Yangi O'zbekiston" kitobi Yangi O'zbekistonda amalga oshirilayotgan islohotlarning muhim nazariy kontseptual manbai. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Sh.Mirziyoyevning "Yangi O'zbekistonning "Yashil" taraqqiyot yo'li" kitobining ahamiyati.

IMTIHONGA TAYYORGARLIK KO'RISH VAQTI

Umumiy vaqt – 30 daqiqa

1-savol uchun – 10 daqiqa

2-savol uchun – 10 daqiqa

3-savol uchun – 10 daqiqa

BAHOLASH MEZONLARI

Ball	Baho	Doktorantning bilim darajasi
90-100	A'lo	O'zbekiston tarixi fani metodologiyasining asosiy qonun-qoidalarini hamda siyosiy fanlarning jamiyat taraqqiyotidagi ahamiyati to'g'risida aniq bilimga ega bo'lish va to'liq xulosa chiqarish. Fanning bilish konsepsiyalari to'g'risida ijodiy fikrlay olish. O'zbekiston tarixi fani metodologiyasi to'g'risida mustaqil mushohada yurita olish. Nazariy bilimni amaliyotda qo'llay bilish. Mavzularning mazmun va mohiyatini to'liq tushunish va ularni bayon qilib berish hamda to'liq tasavvurga ega bo'lish.
70-89	Yaxshi	O'zbekiston tarixi to'g'risida mustaqil mushohada yurita olish. Nazariy bilimni amaliyotda qo'llay olish. Mavzularning mazmun va mohiyatini to'liq tushunish va ularni bayon qilib berish hamda to'liq tasavvurga ega bo'lish.
60-69	Qoniqarli	Mavzularning mohiyatini tushunish va ularni bayon qilib berish hamda tasavvurga ega bo'lish.
0-59	Qoniqarsiz	Aniq tasavvurga ega bo'lmastlik.

Tavsiya etilgan adabiyotlar ro'yxati

Rahbariy adabiyotlar

1. Мирзиёев Ш.М. Миллий тараққиёт йўлимизни қатъият билан ланом эттириб, янги босқичга кўтарамиз. 1-жилд. – Тошкент: Ўзбекистон, 2017. – 592 б.
2. Mirziyoyev Sh.M. Xalqimizning roziligi bizning faoliyatimizga berilgan eng oliy bahodir. 2-jild. – Toshkent: "O'zbekiston" NMIU, 2017. – 592 b.
3. Mirziyoyev Sh.M. Niyati ulug' xalqning ishi ham ulug', hayoti yorug' va kelajagi farovon bo'ladi. 3-jild. – Toshkent: "O'zbekiston" NMIU, 2019. – 400 b.
4. Mirziyoyev Sh.M. Milliy tiklanishdan – milliy yuksalish sari. 4-jild. – Toshkent: "O'zbekiston" NMIU, 2020. – 452 b.
5. Mirziyoyev Sh.M. Yangi O'zbekistonda erkin va farovon yashaylik. 5-jild. – Toshkent: "O'zbekiston" NMIU, 2021. – 504 b.
6. Mirziyoyev Sh.M. Yangi O'zbekiston taraqqiyot strategiyasi asosida demokratik islohotlar yo'lini qat'iy davom ettiramiz. 6-jild. – Toshkent: "O'zbekiston" NMIU, 2022. – 520 b.
7. Mirziyoyev Sh.M. Xalqchil islohotlar xalqimiz manfaatlariga xizmat qiladi. 7-jild. – Toshkent: "O'zbekiston" NMIU, 2023. – 392 b.
8. Mirziyoyev Sh.M. Bir bo'lsak – yagona xalqimiz, birlashsak – vatanimiz. 8-jild. – Toshkent: "O'zbekiston" NMIU, 2024. – 344 b.
9. Mirziyoyev Sh.M. Yangi O'zbekiston taraqqiyot strategiyasi. – Toshkent: "O'zbekiston" nashriyoti, 2022. – 416 b.
10. Mirziyoyev Sh.M. Hozirgi zamon va Yangi O'zbekiston. – Toshkent: "O'zbekiston" NMIU, 2024. – 512 b.
11. Mirziyoyev Sh.M. Vatan va xalq haqida o'ylar. – Toshkent: "O'zbekiston" NMIU, 2025. – 448 b.
12. Mirziyoyev Sh.M. Yangi O'zbekistonning "Yashil" taraqqiyot yo'li. – Toshkent: O'zbekiston, 2025. – 336 b.
13. Каримов И.А. Ўзбекистон: миллий Истиқлол, иқтисод, саноат, мафкура. 1-жилд. – Тошкент: "Ўзбекистон", 1996. – 364 б.
14. Каримов И.А. Халфсилик ва барқарорлик йўлида. 6-жилд. – Тошкент: "Ўзбекистон", 1998. – 429 б.
15. Каримов И.А. Биз келажакимизни ўз қўлимиз билан курамиз. 7-жилд. – Тошкент: "Ўзбекистон", 1999. – 394 б.
16. Ислом Каримов. Юксак маънавият – енгилмас куч. – Тошкент: "Маънавият", 2008. – 109 б.
17. Karimov I.A. Jahon moliyaviy-iqtisodiy inqirozi, O'zbekiston sharoitida uni bartaraf etishning yo'llari va choralari. – Toshkent: "O'zbekiston", 2009. – 30 b.
18. Каримов И.А. Ўзбекистон мустақиллигига эришиш оstonасида. – Тошкент: "Ўзбекистон", 2011. – 300 б.

Asosiy adabiyotlar

1. Eshov B., Odilov A. O'zbekiston tarixi. Oliy o'quv yurtlarining tarix fakulteti talabarlari uchun darslik. II kitob. – Toshkent, 2024.

2. O'zbekiston tarixi. I-XI jildlar. – Toshkent, 2023.
3. O'zbekiston tarixi. Mas'ul muharrir R.H.Murtazayeva. Darslik. – Toshkent, 2020.
4. O'zbekiston tarixi. Mualliflar jamoasi. I qism. – Toshkent: Bayoz, 2024.
5. O'zbekiston tarixi. Oliy o'quv yurtlarining tarix fakulteti talabalari uchun darslik. I kitob / Mas'ul muharrir A.S.Sagdullayev. – Toshkent, 2024.
6. O'zbekistonning eng yangi tarixi. Murtazayeva R.H., Yermetov A.A., Odilov A.A., Saipova K.D. – Toshkent, 2024.
7. O'zbekistonning eng yangi tarixi. R.H.Murtazayeva, A.A.Yermetov, A.A.Odilov va boshq. – Toshkent, 2023.
8. Ўзбекистон тарихи (1917-1991 йилларда). 1-том. Ўзбекистон 1917-1939 йилларда / Мас'ул муҳаррирлар: Р.Абдуллаев, М.Раҳимов, Қ.Ражабов. – Т.: "Ўзбекистон" НМДУ, 2019.
9. Ўзбекистон тарихи (1917-1991 йилларда). 2-том. Мас'ул муҳаррирлар: Р.Абдуллаев, М.Раҳимов, Қ.Ражабов. – Т.: "Ўзбекистон" НМДУ, 2019.
10. Ўзбекистоннинг янги тарихи. Биринчи китоб. Туркистон чор Россияси мустаamlақчилиги даврида. – Т.: Шарқ, 2000.
11. Ўзбекистоннинг янги тарихи. Иккинчи китоб. Ўзбекистон совет мустаamlақчилиги даврида. – Т.: Шарқ, 2000.
12. Ўзбекистоннинг янги тарихи. Учинчи китоб. Мустаamlақ Ўзбекистон тарихи. – Т.: Шарқ, 2000.
13. Zamonov A., Egamberdiyev A. O'zbekiston tarixi. IV qism. – Toshkent: Bayoz, 2022.

Qo'shimcha adabiyotlar

1. Abdullaev M. O'rta Osiyodagi maxsus posyolkalar tizimi va surgun qilingan quloqlar taqdiri. (1930-1954-yillar). – Toshkent. Akademknashr, 2018. – 346 b.
2. Abdurazzoq Samarqandiy. Matla us-sa'dayn va majmua ul bahrayn. – T.: Fan, 2008.
3. Abduxolliq Abdurasul o'g'li. Chin va Mochin. – Toshkent: Fan, 2006. – 160 b.
4. Abu Bakr ibn Jafar Narshaxiy. Buxoro tarixi. – T.: Kamalak, 1995.
5. Abu Nasr Furohiy. Fozil odamlar shabari. – T., 1993.
6. Abulg'azi. Shajarai turk. – T.: Cho'lpon, 1990.
7. Ahmad al-Farg'oni. Astronomiya ilmi asoslari. – T., 1998.
8. Ahmad ibn Mahmud Buxoriy. Tarixi Mullozoda / So'z boshi, fors tilidan tarjima, izohlar mualliflari Sh.Vohidov, B.Aminov. – Toshkent, Yangi asr avlodi, 2009.
9. Ahmad Yassaviy. Devoni Hikmat. – T., 1992.
10. Alimardonov O. O'zbekistonning eng yangi tarixi. Tashqi siyosatning ustuvor yo'nalishlari. O'quv qo'llanma. – Toshkent, 2023.

11. Alimardonov O.Q. O'zbekistonning eng yangi tarixi: tashqi siyosatning ustuvor yo'nalishlari (o'quv qo'llanma). – Toshkent, FAST SUPPORT AND RESULT, 2023.
12. Al-Termiziy. Sahih Termiziy. Tanlangan hadislar. – T., 1993.
13. Axmedov A. Ulug'bek Muhammad Tarag'ay (1394-1449). – T., 1994.
14. Axmedov B.A. Amir Temur. – T., 1995.
15. Axmedov B.A. Amir Temurni yod etib. – T., 1996.
16. Axmedov B.A. O'zbek ulusi. – T.: Meros, 1991.
17. Ахмедов Б., Мукминова Р., Пугаченкова Г. Амир Тему́р. – Т., 1999.
18. Ахмедов Б.А. Тарихдан сабоқлар. – Т.: Ўқитувчи, 1994.
19. Адиллов А.А. Ўзбекистонда амалга оширилган совет диний сиёсати тарихи 1917-1990 йиллар. Монография. – Т.: "Metodist nashriyoti", 2025.
20. Алимова Д.А. История как история, история как наука. – Т.: Узбекистан, 2008.
21. Аскарлов А. Энг ҳалимги шаҳар. – Т., 2001.
22. Ахмедов Б.А. Ўзбекистон тарихи манбалари. – Т.: Ўқитувчи, 2001.
23. Babadjanova N.A. O'zbekistonning eng yangi tarixi (o'quv qo'llanma). – Toshkent: Sarvarprint nashriyoti, 2024.
24. Bo'riev O. Temuriylar davri yozma manbalarida Markaziy Osiyo. – T., 1997.
25. Bo'riev O. Xorazmshohlar-Temuriylar. – T., 1999.
26. Bo'riev O., Toshev N., Jaloliddin Mangaberdi. – T., 1999.
27. Bo'riev O., Vahobova B. Yozma manbalar al-Farg'oniy haqida. – T., 1998.
28. Bobobekov X.N. Po'lutxon qo'zg'oloni. – T., 1996.
29. Bobobekov X.N. Qo'qon tarixi. – T., 1996.
30. Бунёдов Э.М. Ануштегин-Хоразмшоҳлар давлати. – Т., 1998.
31. Dadaboev H. Amir Temurning harbiy mahorati. – T., 1996.
32. Djurayeva N.D. O'zbekistonning eng yangi tarixi (darslik). – Toshkent: Sarvarprint nashriyoti, 2024.
33. Eshov B. Qadimgi O'rta Osiyo shaharlari tarixi. – T., 2005.
34. Eshov B. Sivilizatsiya tizimida ilk shaharlar. – T., 2004.
35. Fayziev T. Mirzo Ulug'bek avlodlari. – T., 1994.
36. Fayziev T. Temuriy malikalar. – T., 1994.
37. Fayziev T. Temuriylar shajarasi. – T., Yozuvchi, 1995.
38. Firdavsiy. Shohnoma. Shayx Muhammad Yusuf. Ixtiloflar, sabablar, yechimlar. – T.: Sharq, 2011.
39. Фозилов У. Ўзбекистонда фуқаролар жамиятини ривостантиришнинг назарий ва ҳуқуқий асослари. Ўқув қўлланма. – Т.: Ўзбекистон Республикаси ИИВ Академияси, 2016. – 135 б.
40. G'afforov Sh.S. Tarix va taqdir: Rossiya imperiyasidan Turkistonga ko'chirilganlar. – T., 2006.
41. Gasprinskiy I. Hayot va mamot masalasi. – Toshkent: Ma'naviyat, 2006.
42. Gulbadanbegim. Humoyunnoma. – T., 1998.
43. Hikmatov F.H., Shojalilov Sh.J., Aytboev D.P. Ahmad Farg'oniy suv ilmi yoxud "Miqyos an-Nil" ta'rifi. – T., 2000.

44. Ibn Arabshoh. Amir Temur tarixi. – T.: Mehnat, 1992.
45. Imom al-Buxoriy hayoti. – T., 1998.
46. Insopov A.A. O'zbekistonda fuqarolik jamiyati institutlarini shakllanishi va rivojlanish tarixi. O'quv qo'llanma. – Toshkent: Universitet, 2023.
47. Irgashev F.R., Abduraximova N.A. Mustamlakachilik va Turkistonning ijtimoiy-iqtisodiy ahvoli. – Toshkent: Akademiya, 2005.
48. Irgashev F.R., Abduraximova N.A., Suguralieva F.U. Turkistonda mustamlaka moliya-xo'jalik idoralari tizimi. – Toshkent: Akademiya, 2008.
49. Ismoilova J. Farg'ona vodiysida milliy ozodlik kurashlari. – T., 2003.
50. Ибн ал-Асир. Ал-Комил фи-т-тарих. – T.: Ўзбекистон, 2006.
51. Jabborov I. Buyuk Xorazmshohlar davlati. – T.: 1999.
52. Jabborov I. O'zbeklar. – Toshkent: Sharq, 2008.
53. Jo'raev O., Muhiddinov A. Mahmud Zamaxshariy. – T.: Movarounnahr, Tafakkur, 2010.
54. Jo'raev Z.M. Masalieva O. Jangnomalar – tarixiy manba sifatida. – T.: Alisher Navoiy nomidagi O'zbekiston Milliy kutubxonasi nashriyoti, 2013.
55. Jo'raev Z.M. Masalieva O. Zar kentdagi avliyo ota. Ilmiy-ma'rifiy nashr. – Toshkent: Islom universiteti nashriyoti, 2015.
56. Komilov O. O'zbekistonda sug'orish tizimi rivojlanishi: yutuq, muammo, va oqibatlar (1951-1990). – Toshkent: Akademiya, 2016. – 336 b.
57. Кабиров А., Саидуллаев А.С. Ўрта Осиё археологияси – T., 1990.
58. Lyusen Keren. Amir Temur saltunati. – T., 1999.
59. Ma'naviyat yulduzlari. – T., 2001.
60. Masaliyeva O. XX asr ingliz-amerika tarixshunosligida Buxoro, Xiva va Qo'qon xonliklari tarixi. – T.: Alisher Navoiy nomidagi O'zbekiston Milliy kutubxonasi nashriyoti, 2011.
61. Mavlonov O'. Markaziy Osiyoning qadimgi yo'llari. – T., 2008.
62. Maxmudov T. "Avesto" haqida. – T.: Sharq, 2000.
63. Muhammadiyoz ibn Arab Qatag'an. Muaxxir al-bilod. / Fors tilidan tarjima, izohlar mualliflari I.Bekjonov, D.Sangirova. – Toshkent, Yangi asr avlodi, 2009.
64. Muhammadjonov A. Temur va temuriylar saltunati. – T., 1994.
65. Murtazayeva R. O'zbekistonda millatlararo munosabatlar va tolerantlik. Darslik. – T.: Mumtoz so'z, 2019.
66. Musaev N.U. O'rta Osiyoda dehqonchilik madaniyati va agrar munosabatlar tarixidan (Tosh davri oxiridan - XX asr boshlariga qadar). – Toshkent: Fan, 2005.
67. Mustahid tizimning O'zbekiston milliy boyliklarini talash siyosati: tarix shohidligi va saboqlari. Mas'ul muharrir D.A.Alimova. – T., 2000.
68. Мирзо Улугбек. Тўрт улус тарихи. – T., 1994.
69. Муртазиева Р.Х. ва бошқалар. Ўзбекистон тарихи. Ўқув қўлланма. – T.: Akademiya, 2010.
70. Муртазиева Р.Х. Ўзбекистонда миллатларaro муносабатлар ва бағрикентлик. Ўқув қўлланма – T.: Университет, 2007.
71. Nasaviy. Siyrat as-Sulton Jaloliddin Mangburni. – T., 1999.

72. Nizomiddin Shomiy. Zafarnoma. – T.: O'zbekiston, 1996.
73. Nizomulmulk. Siyosatnoma. – T.: Adolat, 1997.
74. Nuriddinov M. Boburiylar sulolasi. – T., 1994.
75. Новейшая история Узбекистана. Руководитель проекта и редактор: М.А.Рахмонов. – Т.: Адабиёт учқунлари, 2018.
76. O'zbekistonda intellektual meros tarixiga oid manbalar (XIX–XX asr boshlari). – Toshkent: Adabiyot uchqunlari, 2018.
77. Oblamurodov N., Tolipov F. O'zbekistonning eng yangi tarixi. Darslik. – Toshkent: Iqtisod-moliya, 2022.
78. Pardaev A. Davlat va daviatchilik g'oyasi. – Toshkent: Fan, 2007.
79. Pidaev Sh. Sirli kushonlar saltanati. – T., 1990.
80. Qobilov N. Abu Nasr Forobiy. – T.: Tafakkur, 2010.
81. Raxmonov N. Turk xoqonligi. – T., 1993.
82. Rui Gonsales de Klavixo. Samarqanddagi Amir Temur saroyiga sayohat kumdaligi (1403-1406 yillar). – T., 1989.
83. Рувеладзе Э.В. Цивилизация, государства, культуры Центральной Азии. – Т., 2005.
84. Рувеладзе Э.В., Сидов А.Х., Абдуллаев Е.В. Қадимги Ўзбекистон цивилизацияси: давлатчилик ва ҳуқуқ тарихидан давхалар. – Т., 2001.
85. Sagdullaev A.S. Qadimgi O'zbekiston ilk yozma manbalarda. – T., 1996.
86. Shamsuddinov R. O'zbekistonda sovetlarning quloqlashtirish siyosati va uning fojiali oqibatlari. – T., 2001.
87. Sharafiddin Ali Yazdiy. Zafarnoma. – T.: Sharq, 1997.
88. Shoniyozov K. O'zbek xalqining shakllanish jarayoni. – T., 2001.
89. Sulaymonova F. Sharq va g'arb. – T.: Fan, 1991.
90. Сагдуллаев А. ва бошқалар. Ўзбекистон тарихи: давлат ва жамият тараққиёти. Ўқув қўлланма. – Т.: Академия, 2000.
91. Сагдуллаев А. Қадимги Ўрта Осиё тарихи. Ўқув қўлланма. – Т.: Университет, 2004.
92. Temur tuzuklari. – T.: O'zbekiston, 2014.
93. Temur va Ulug'bek davri tarixi. – T., 1996.
94. Toliboyeva N.O. O'zbekistonning eng yangi tarixi (o'quv qo'llanma). – Toshkent: Sarvarprint nashriyoti, 2024.
95. To'xtaboyeva D.T. O'zbekistonning eng yangi tarixi: ma'naviy yangilanish, madaniy taraqqiyot va ijtimoiy o'zgarishlar. O'quv qo'llanma. – Toshkent, 2021.
96. Umarov Sh. Burxoniddin Marg'inoniy. – T.: Mavaronnahr. Tafakkur, 2010.
97. Usmonov O., Madrahimov A. Kamoliddin Behzod. – T., 2000.
98. Xaynazarov B.B. Turkiston general-gubernatorligidagi tub bo'lmagan aholining ijtimoiy-iqtisodiy hayoti. Monografiya. – T.: "NIF MSH", 2023. – 234 b.
99. Xolqova R. Rossiya-Buxoro: tarix chorrahasida. – T., 2005.
100. Хофиз Таниш Бухорий. Абдулланом. I-II жилд. – Т.: Шарк, 1999-2000.
101. Yusuf Xos Xojib. Qutadg'u bilig. – T.: Yulduzcha, 1990.

102. Ziyodov Sh. Al-Moturudiy hayoti va merosi. – T., 2000.
103. Ziyoev H. O'zbekistonning mustaqillik uchun kurashlari tarixidan. – T., 2000.
104. Ziyoev H.Z. Buyuk Amir Temur sultanati va uning taqdiri. – Toshkent: Ma'naviyat, 2008.
105. Ziyoev H.Z. Tarix – o'tmish va kelajak ko'zgusi. – T., 2000.
106. Ziyoev H.Z. Turkistonda Rossiya tajovuzi va hukmronligiga qarshi kurash. – T., 1998.

Xorijiy adabiyotlar:

1. Architekturführer Taschkent. Hg. Phillip Meuser. – Berlin: DOM publishers, 2012.
2. Brower, Daniel Turkestan and the Fate of the Russian Empire. – London, 2003.
3. Culture in Mind, Mind in Culture. - Chung-Ang: Institute of Philosophical Studies, 2004.
4. Dani, A.H. and V.M. Masson eds. UNESCO History of Civilizations of Central Asia (Paris: UNESCO), 1992.
5. Die Usbekistan-Deutschen im Kulturdialog. – Tashkent: Norma, 2012.
6. Ferghana Valley: the Heart of Central Asia. Ed. by S.Fr. Starr. – New-York: M.E. Sharpe, 2011.
7. Hildinger, Erik. Warriors of the Steppe: A Military History of Central Asia, 500 BC. to 1700 AD. - Cambridge: Da Capo, 2001.
8. O'Brien, Patrick K. (General Editor). Oxford Atlas of World History. – New York: Oxford University Press, 2005.
9. Oleott, Martha Brill. Central Asia's New States: Independence, Foreign policy, and Regional security. – Washington, D.C.: United States Institute of Peace Press, 1996.
10. Sinor, Denis The Cambridge History of Early Inner Asia. – Cambridge, 1990.
11. Soucek Svat. A History of Inner Asia. Cambridge: Cambridge University Press, 2000.
12. Usbekistan durch raum und zeit. Der sozio-kulturelle Almanach. – Tashkent, 2011.
13. Zeugen der Stalinschen Repressionen in Taschkent; Architektur und Menschen. – Tashkent: Yangi nashr, 2011. – 91 s.

Elektron resurslar:

1. www.ziyounet.uz
2. www.edu.uz
3. www.google.uz
4. <https://e-tarix.uz/vatan-tarixi/manbashunoslik>
5. <https://meros.uz/objects/archaeological>
6. <https://diss.natlib.uz/qidirish/?s=Tarix>
7. <https://roqamlitarix.uz/>

**07.00.01 – O'zbekiston tarixi mutaxassisligi bo'yicha ilmiy
izlanuvchilarni kirish imtihonlari uchun "O'zbekiston tarixi" fanidan imtihon
savollari majmuasi**

1. O'zbekiston tarixining nazariy-metodologik asoslari.
2. O'rta Osiyo xalqlari tarixini mustaqillik yillarida yangicha davrlashtirish masalalari.
3. O'rta Osiyo tarixida qadimgi davr tarixini davrlashtirish va uning asosiy xususiyatlari.
2. O'rta Osiyo mezolit davrida. Ibtidoiy xo'jalikdagi o'zgarishlar. O'rta Osiyoda urug'chilik jamoasi.
3. O'zbekistonda neolit davri yodgorliklari.
4. O'rta Osiyoda bronza davri. Makonlar va moddiy madaniyat.
5. "Avesto". Zardo'shtiylik ta'limoti va uning jahon sivilizatsiyasida tutgan o'rni.
6. O'rta Osiyoda ilk shahar madaniyatining paydo bo'lishi.
7. O'rta Osiyoda ilk davlat tuzilmalarining shakllanishi, shart-sharoitlari va omillari.
8. Ahmoniylarning O'rta Osiyoni bosib olishi.
9. Aleksandr Makedonskiyning O'rta Osiyoga harbiy yurishlari va O'rta Osiyoda ellin-makedon davlatlarining tashkil topishi. Ellin madaniyatining o'ziga xos xususiyatlari va uning O'rta Osiyoga yoyilishi.
10. So'g'diyona va Baxtriya Salavkiylar hukmronligi davrida.
11. Yunon-Baxtriya davlati. Yuechji qabilalarining O'rta Osiyoga kirib kelishi.
12. Kushonlar davrida ijtimoiy-iqtisodiy va madaniy hayot.
13. Qadimgi yozuvlar.
14. Buyuk ipak yo'lining shakllanishi va rivojlanishi. Xalqaro munosabatlar.
15. Ilk o'rta asrlarda Xioniyalar va Kidariylar.
16. Eftaliylar davlati. Ijtimoiy-iqtisodiy hayot. Yerga egalik munosabatlarining shakllanishi.
17. Turk hoqonligi davrida O'rta Osiyo.
18. Arab xalifaligining O'rta Osiyoda yurg'izgan siyosati. Arab xalifaligi hukmronligiga qarshi xalq-ozodlik kurashlari. Muqanna qo'zg'oloni, Abu Muslim harakati.
19. Toxiriylar hukmronligi davrida Movarounnahr va Xuroson.
20. Somoniylar davlati, ijtimoiy-siyosiy jarayonlar. Somoniylar davrida davlat boshqaruvi.
21. Movarounnahrda Qoraxoniylar hukmronligining o'rnatilishi.
22. Saijuqiylar davlati. Sulton Sanjar faoliyati.
23. Xorazm Ma'mun Akademiyasi. Mustaqillik yillarida O'zbekistonda Ma'mun Akademiyasining qayta tiklanishi.
24. O'rta Osiyolik allomalarning Yevropa ilm-faniga ta'siri.
25. IX-XII asrlarda O'rta Osiyo madaniy yuksalishini ta'minlagan omillar. Ilm-fan rivojlanishi.

26. Islom dini ta'limotining rivojlanishida O'rta Osiyolik allomalarning qo'shgan hissasi.
27. XII-XV asrlarda O'rta Osiyoda etnik jarayonlar va o'zbek adabiy tilining shakllanishi.
28. Xorazmshohlar davlatida boshqaruv va siyosiy tizim.
29. Xorazmshohlar davlatining mo'g'ullar istilosi arafasidagi diplomatik aloqalari.
30. O'rta Osiyoga mo'g'ullar bosqini. Chig'atoy ulusining tashkil topishi.
31. Jaloliddin Manguberddining siyosiy faoliyati.
32. XIV asrning ikkinchi yarmida Movarounnahrda siyosiy vaziyat. Amir Temurning hokimiyat tepasiga kelishi.
33. Amir Temurning harbiy yurishlari. Imperiyaning tashkil topishi.
34. Temur tuzuklari. Amir Temur davlatining tuzilishi va uning o'ziga xos xususiyatlari. Qonunchilik tizimining barpo etilishi va uning davlat boshqaruvidagi o'rn.
35. Amir Temur davlatida ilm-fan rivoji. Amir Temur davri tarixnavisligi. Amir Temur va temuriylar hukmronligi davrida diplomatik aloqalar.
36. Xalil Sulton Mirzoning hokimiyat tepasiga kelishi va uning davlat boshqaruvi.
37. Mirzo Ulug'bekning hokimiyat tepasiga kelishi, uning ilmiy qarashlari va Samarqanddagi ilmiy izdoshlari.
38. Alisher Navoiy – buyuk davlat arbobi va madaniyat homiysi, uning tarix ilmiga qo'shgan hissasi.
39. XIX asr o'rtalarida o'zbek xonliklarining ijtimoiy-siyosiy ahvoli va o'zaro munosabatlari.
40. Movarounnahr va Xuroson Shayboniylar hukmronligi davrida. Ijtimoiy-iqtisodiy, siyosiy va xalqaro munosabatlar.
41. Muhammad Shaybonixon va Shoh Ismoil Safaviy munosabatlari.
42. Shayboniylar davlati Abdullaxon II davrida.
43. Ashtarxoniylarning hokimiyat tepasiga kelishi. Imomqulixon. Eron bilan munosabatlar.
44. Ashtarxoniylar davrida madaniy hayot.
45. Buxoro amirligining tashkil topishi. Amir Haydar. Buxoro amirligi va Qo'qon xonligi o'rtasidagi munosabat.
46. Abulg'ozixon hukmronligi davrida Xiva xonligi. XVIII-XIX asrda Qo'qon xonligida madaniy hayot.
47. O'rta Osiyoning Rossiya imperiyasi tomonidan bosib olinishining asosiy sabablari. O'rta Osiyo masalasida Angliya va Rossiya o'rtasidagi raqobat.
48. Rossiya imperiyasi qo'shinlari tomonidan Toshkentning bosib olishi.
49. Rossiya imperiyasiga qarshi Jizzax, O'rtepa janglari. Buxoro amirligining Rossiya imperiyasi vassaliga aylantirilishi.
50. Rossiya imperiyasi qo'shinlarining Qo'qon xonligi hududlariga hujumi. Qo'qon xonligining bosib olinishi va xonlikning tugatilishi.
51. Turkiston general-gubernatorligining tashkil topishi. 1886-yil "Turkiston o'lkasini boshqarish haqidagi nizom" va ma'muriyatchilikning kuchayishi.

52. Xiva xonligini Rossiya imperiyasi tomonidan istilo qilinishi. Gandimiyon shartnomasi. Xiva xonligining Rossiya imperiyasi vassaliga aylantirilishi.
53. Rossiya imperiyasining Turkistondagi agrar siyosati va unga qarshi xalq g'alayonlari.
54. Rossiya imperiyasining Turkistondagi mustamlaka siyosati.
55. Turkistonda rus-tuzem maktablarining tashkil etilishi. Milliy maorifga munosabat.
56. Rossiya imperiyasining O'rta Osiyoda maorif, fan va madaniyat sohasidagi mustamlakachilik siyosati.
57. Rossiya imperiyasining O'rta Osiyoga aholini ko'chirish siyosati va uning oqibatlari.
58. Rossiya imperiyasi hukmronligi davrida Turkistonda soliq va majburiyatlilar. Rossiya imperiyasi hukmronligi yillarida Turkistonda mahfiy siyosiy politsiyaning tashkil etilishi va uning vazifalari.
59. 1892-yil Toshkent qo'zg'olonning kelib chiqish sabablari va uning bostirilishi.
60. Rossiya imperiyasining mustamlaka siyosatiga qarshi ko'tarilgan Andijon (Dukchi Eshon) qo'zg'oloni va uning oqibatlari.
61. XX asr boshlarida Turkiston. Ijtimoiy-iqtisodiy vaziyatning og'irlashishi.
62. XIX asr ikkinchi yarmi va XX asr boshlarida Qoraqalpog'iston.
63. 1916-yil milliy ozodlik harakati va uning tarixiy ahamiyati.
64. XX asr boshlarida Turkistondagi ijtimoiy-siyosiy ahvol. Jadidchilik g'oyasi. Ismoil Gaspirali. Turkiston o'lkasida jadid maktablari.
65. Ubaydulla Asadullaxo'jaev va Munavvar qorining Turkiston jadidchilik harakatidagi roli. Jadidchilik harakatida ta'lim va tarbiya masalalari.
66. Turkistonda jadid matbuoti tarixi.
67. 1917-yil fevral inqilobi va uning Turkistonga ta'siri.
68. 1917-yil oktyabr davlat to'ntarishi va sovet hokimiyatining o'rnatilishi.
69. Turkiston Muhtoriyatining tashkil etilishi. Muhtoriyatdagi siyosiy vaziyat va uning tugatilishi.
70. Turkistonda sovet hokimiyatiga qarshi qurolli harakatning kuchayishi.
71. TASSRning tashkil topishi va uning ahamiyati.
72. Sovet hokimiyatining 1921-1922, 1925-1929-yillarda amalga oshirilgan yer-suv islohotlari, uning O'zbekistonda amalga oshirilishi.
73. Xiva xonligi va Buxoro amirligining qizil armiya tomonidan tugatilishi. XXSR va BXSRRning tashkil topishi. Respublikalarda ijtimoiy-iqtisodiy, madaniy o'zgarishlar.
74. O'rta Osiyoda milliy-hududiy chegaralanishning o'tkazilishi va uning oqibatlari. O'zSSSRning tashkil topishi.
75. Yangi iqtisodiy siyosat (NEP). Iqtisodiy hayotda yangi o'zgarishlarining paydo bo'lishi.
76. O'zbekistonda sovet davlatining quloqlashtirish siyosati va uning oqibatlari.
77. XX asr 20-40-yillarida O'zbekistonning markazlashgan xalq xo'jaligi tizimiga kiritilishi va uning oqibatlari.

78. Sovet davlatining O'zbekistondagi iqtisodiy siyosati, O'zbekiston tabiiy boyliklarining markaz manfaatlariga bo'ysundirilishi.
79. XX asr 20-30-yillarida O'zbekistonning xalqaro aloqalari.
80. Fayzulla Xo'jaevning hayoti va faoliyati.
81. Usmon Yusupovning hayoti va faoliyati.
82. 1925-1941-yillarda O'zbekistonda milliy siyosat, ta'lim, fan va madaniyatning sovet mafkurasiga bo'ysundirilishi va uning oqibatlari.
83. Sovet ma'muriy-buyruqbozlik tizimining milliy tarixga munosabati va tarixshunoslikdagi biryoqlama yondashuvlarning kuchayishi.
84. O'zbekiston Milliy universitetining tashkil topishi va uning tarixiy ildizlari.
85. Ma'muriy-buyruqbozlik tizimining shakllanishi, Siyosiy qatag'onliklarning kuchayishi (1941-1945-yy.).
86. XX asr 30-60-yillarida o'zbek teatr va kino san'ati.
87. XX asrning 20-yillari ikkinchi yarmi va 30-yillarda Qoraqalpog'iston.
88. XX asr 40-80-yillarida Qoraqalpog'iston.
89. Ikkinchi jahon urushi yillarida O'zbekistonlik jangchilarning fashizmni tor-mor etishdagi jasoratlari. Ikkinchi jahon urushi yillarida O'zbekiston sanoati va qishloq xo'jaligi, o'zbek xalqining fidokorona mehnati.
90. Ikkinchi jahon urushi yillarida O'zbekistonda fan, maorif va madaniyat.
91. Ikkinchi jahon urushidan keyingi yillarda xalq xo'jaligini tiklashdagi qiyinchiliklar.
92. Ikkinchi jahon urushidan keyingi yillarda siyosiy qatag'onlarning yangi davrining boshlanishi.
93. XX asr 60-yillarida O'zbekiston madaniy-ma'naviy hayotiga "rivojlangan sotsializm" g'oyalarining singdirilishi va uning oqibatlari.
94. XX asr 50-70-yillarida O'zbekistonda fan va madaniyat.
95. O'zbekistonda 1950-1990-yillarda milliy adabiyot.
96. XX asr 80-90-yillarida O'zbekistonda fan va madaniyat ahvoli. Ziyolilarga nisbatan ta'qibning kuchayishi.
97. XX asr 70-80-yillarida agrar tanglikning kuchayishi. Paxta yakka hokimligi va uning salbiy oqibatilari. O'zbekiston "qayta qurish" yillarida.
98. O'zbekistonda ekologik vaziyatning og'irlashishi. Orol fojiasi va uning oqibatlari.
99. O'zbek tiliga Davlat tili maqomining berilishi va uning tarixiy, siyosiy, ma'naviy ahamiyati.
100. "O'zbekiston Respublikasining Davlat mustaqilligi asoslari to'g'risida"gi Qonun va uning ahamiyati.
101. Islom Karimov – mustaqil O'zbekiston Respublikasining asoschisi.
102. O'zbekiston Respublikasi siyosiy tizimining shakllanishi. O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasining qabul qilinishi va uning siyosiy, ma'naviy-ma'rifiy ahamiyati.
103. Mustaqil O'zbekistonda milliy va diniy qadriyatlarning qayta tiklanishi va uning xalq tomonidan e'tirof etilishi.

104. O'zbekiston Respublikasida millatlararo barqarorlik va diniy bag'rikenglikni ta'minlash borasidagi davlat siyosatining ustuvor yo'nalishlari.
105. O'zbekistonning o'z taraqqiyot yo'li. "O'zbek modeli".
106. O'zbekistonning o'z taraqqiyot yo'li tushunchasining milliy-tarixiy, ijtimoiy-madaniy negizlari.
107. Tarixiy xotira – o'zlikni anglash va o'tmishdan saboq chiqarish mezonlari sifatida. Vatan tarixida adolat, haqiqat, erkinlik va mustaqillik g'oyalarining talqin etilishi.
108. Amir Temurning ijtimoiy-siyosiy qarashlari hamda davlat boshqaruvidagi tamoyillari: xalqaro diplomatiya, qonun ustuvorligi va insonparvarlik siyosati.
109. O'zbekistonda iqtisodiy islohotlar birinchi bosqichining vazifalari va asosiy strategik yo'nalishlari.
110. O'zbekistonda iqtisodiy islohotlar ikkinchi bosqichining vazifalari va natijalari.
111. Mustaqillik yillarida Qoraqalpog'iston.
112. 1998-yil O'zbekistonda Imom al-Buxoriy tavalludining 1225 yilligining nishonlanishi va uning ahamiyati.
113. 1998-yil Ahmad al-Farg'oniyni 1200 yillik tavallud sanasining nishonlanishi va uning ahamiyati.
114. "Kamolot" yoshlar ijtimoiy harakati. O'zbekistonning ijtimoiy-siyosiy hayotida yoshlarning tutgan o'rni.
115. O'zbekistonda ko'ppartiyaviylik tizimining shakllanishi va demokratik jarayonlardagi ishtiroki.
116. O'zbekistonda ikki palatali parlament tizimining shakllanishi zaruriyati va uning ahamiyati.
117. Xalqaro terrorizm va diniy ekstremizmga qarshi kurashda O'zbekistonning tutgan o'rni.
118. Mustaqil O'zbekistonning BMTga a'zo bo'lishi va uning tarixiy ahamiyati.
119. O'zbekistonning YUNESKO tashkiloti bilan hamkorligi.
120. O'zbekistonning YEXHT bilan hamkorligining yo'lga qo'yilishi.
121. O'zbekiston Respublikasining "Ta'lim to'g'risida"gi Qonuni va "Kadrlar tayyorlash Milliy dasturi"ning (1997-yil) qabul qilinishi. Ta'lim milliy modelining shakllanishi, rivojlanishi va sohadagi muammolar.
122. O'zbekiston Qurolli kuchlarining isloh qilinishi.
123. O'zbekistonda jamiyatni demokratlashtirishda OAVning roli.
124. Jahon moliyaviy inqirozi va O'zbekistonda unga qarshi qo'llanilgan chora-tadbirlar.
125. 2017-2021-yillarda O'zbekiston Respublikasini rivojlantirishning beshta ustuvor yo'nalishi bo'yicha Harakatlar strategiyasining umumiy mazmuni.
126. Harakatlar strategiyasida qonun ustuvorligini ta'minlash va sud-huquq tizimini isloh qilishning asosiy vazifalari.
127. Harakatlar strategiyasida iqtisodiyotni rivojlantirish va liberallashtirish sohasida belgilangan ustuvor yo'nalishlar.

128. Harakatlar strategiyasi doirasida ijtimoiy sohani rivojlantirish bo'yicha amalga oshirilgan chora-tadbirlar.

129. Harakatlar strategiyasida xavfsizlik, millatlararo totuvlik, diniy bag'rikenglik va tashqi siyosat sohasidagi ustuvor yo'nalishlarning belgilanishi.

130. Yoshlar ma'naviyatini yuksaltirishda "Beshta muhim tashabbus"ning o'rni va amaliy ahamiyati.

131. O'zbekiston Respublikasining "Ta'lim to'g'risida"gi Qonuni (2020-yil): tizimdagi tub islohotlar va zamonaviy ta'lim standartlari.

132. Yangi O'zbekiston taraqqiyotining strategik maqsadi: Uchinchi Renessans poydevorini yaratish.

133. 2022-2026-yillarga mo'ljallangan Yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasi: mazmun-mohiyati va ustuvor yo'nalishlari.

134. Yangi O'zbekiston taraqqiyot strategiyasi doirasida amalga oshirilgan keng qamrovli islohotlar tahlili.

135. Yangi tahrirdagi O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasining qabul qilinishi va uning jamiyat hayotidagi ahamiyati.

136. "O'zbekiston-2030" strategiyasining mazmun-mohiyati va uning xalqaro hamjamiyat tomonidan e'tirof etilishi.

MUNDARIJA

O'zbekiston tarixi fanining metodologiyasi.....	3
Maqsad va vazifalar	3
Tarix metodologiyasi.....	3
O'zbekistonda zamonaviy tarix tadqiqotlari	4
Tavsiya etilgan adabiyotlar ro'yxati.....	25
07.00.01 – O'zbekiston tarixi mutaxassisligi bo'yicha ilmiy izlanuvchilarni kirish imtihonlari uchun "O'zbekiston tarixi" fanidan imtihon savollari majmuasi	31